

**MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, RADA I
PODUZETNIŠTVA**

**PRIJEDLOG ZAKONA O
UČINKOVITOM KORIŠTENJU
ENERGIJE U NEPOSREDNOJ
POTROŠNJI S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA**

studeni, 2008.

PRIJEDLOG ZAKONA O UČINKOVITOM KORIŠTENJU ENERGIJE U NEPOSREDNOJ POTROŠNJI S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. i članku 50. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 41/01 i 55/01).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Uvodne napomene i pravni okvir

Hrvatska, kao zemlja kandidat za pristup Europskoj uniji (EU), iskazuje snažnu političku volju za potpuno usklađivanje svog zakonodavnog okvira sa svim direktivama Europske unije.

Opće energetsko zakonodavstvo u velikoj je mjeri već usklađeno s EU *acquis communautaire*. No, u području energetske učinkovitosti potrebno je uložiti daljnje značajne napore kako bi se sve odrednice europske energetske politike vezane uz energetsku učinkovitost na odgovarajući način preuzele u nacionalno zakonodavstvo, i kako bi se osigurala primjena tih odrednica, što će u konačnici rezultirati poboljšanjem učinkovitosti potrošnje energije odnosno smanjenjem energetske intenzivnosti.

EU je energetsku učinkovitost prepoznala kao jedan od ključnih načina za postizanje ciljeva održivog energetskog razvoja: smanjenje negativnih utjecaja na okoliš iz energetskog sektora, poboljšanje sigurnosti opskrbe energijom i zadovoljavanje rastuće potrošnje energije bez značajnijih poremećaja. Energetska učinkovitost je posebno značajna kao ekonomski djelotvoran način postizanja Kyoto ciljeva za smanjenje emisija CO₂.

Jedna od glavnih zadaća na području usklađivanja energetskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU jest transponiranje **Direktive 2006/32/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2006. o energetskoj učinkovitosti i energetskim uslugama** u hrvatsko zakonodavstvo, te preuzimanje i izvršavanje svih obveza koje ta Direktiva nameće zemljama članicama.

Osim toga, EU je donijela i niz drugih direktiva kojima se uređuje područje energetske učinkovitosti, a čije zahtjeve treba u potpunosti transponirati. Ovo se posebice odnosi na zahtjeve **Direktive 2002/91/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2002. o energetskim karakteristikama u zgradama** te **Direktive 2005/32/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 2005. o uspostavljanju okvira za zahtjeve eko-dizajna za sve uređaje koji troše energiju**.

Na području energetske učinkovitosti u Hrvatskoj napravljeni su već značajni koraci, te su izrađeni slijedeći dokumenti koji su na raspravi ili pred usvajanjem:

- Program energetske učinkovitosti za Republiku Hrvatsku (2008.-2016.),
- Prvi nacionalni akcijski plan za energetsku učinkovitost (2008.-2010)
- Nacrt Strategije energetskog razvijka Republike Hrvatske.

Direktiva 92/75/EEZ o označavanju potrošnje energije i drugih resursa kućanskih uređaja kao i sve njezine implementacijske direktive u potpunosti su trasponirane u

hrvatsko zakonodavstvo i to odredbama Zakona o energiji (Narodne novine br. 68/01, 177/04 i 76/07) i Pravilnikom o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih uređaja (Narodne novine br. 130/07).

Područje kogeneracije regulirano je posebnim kompletom podzakonskih akata koji proizlaze iz Zakona o energiji i Zakona o tržištu električne energije (Narodne novine br. 177/04 i 76/07), a kojima se uspostavljaju procedure i sustav poticaja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije (OIE) i kogeneracije.

Pregled zahtjeva Direktive 2006/32/EZ o energetskoj učinkovitosti i energetskim uslugama

Cilj Direktive 2006/32/EC je promovirati energetsku učinkovitost i energetske usluge kako bi se razvilo tržište istih i na taj način doprinijelo zaštiti okoliša i sigurnosti opskrbe energijom. Najznačajniji zahtjev Direktive jest definiranje nacionalnog cilja - države članice trebaju demonstrirati ostvarene uštede u iznosu od najmanje 9% prosječne petogodišnje neposredne potrošnje energije na kraju razdoblja kojega pokriva Direktiva, od 1. siječnja 2008. do 31. prosinca 2016. godine.

Direktiva nalaže sljedeće:

- Definiranje mandatornih mjera za javni sektor kako bi upravo javni sektor postao nositelj aktivnosti energetske učinkovitosti – ovaj zahtjev se također odnosi na uvođenje kriterija energetske učinkovitosti u postupke javne nabave;
- Definiranje mandatornih mjera energetskim subjektima koje se odnose na ponudu energetskih usluga i drugih mjera energetske učinkovitosti krajnjim potrošačima energije;
- Donošenje jedinstvene metode za izračunavanje poboljšanja energetske učinkovitosti koju treba donijeti Europska komisija, a koju trebaju usvojiti države članice;
- Redovno izvješćivanje država članica o postignutom napretku u ostvarivanju ciljeva putem trogodišnjih nacionalnih akcijskih planova energetske učinkovitosti.

Od država članica se također zahtjeva sljedeće:

- Uspostava sustava za kvalificiranje, akreditaciju i certifikaciju ponuditelja energetskih usluga i drugih mjera energetske učinkovitosti;
- Uklanjanje postojećeg zakonodavstva koje nepotrebno ograničava uporabu finansijskih instrumenata za ostvarivanje energetskih ušteda, kao što su financiranje od treće strane i ugovaranje na temelju ostvarenih ušteda;
- Uklanjanje poticaja koji nepotrebno povećavaju količinu proizvedene ili prodane energije, tj. definiranje tarifnih sustava kojima će se poticati energetska učinkovitost;
- Osiguravanje ponude visokokvalitetnih i neovisnih energetskih pregleda (audita) svim potrošačima energije, uključujući malo poduzetništvo i kućanstva;
- Osiguravanje individualnog mjerjenja potrošnje energije i dostave informativnih računa kupcima na temelju kojih će moći zaključiti o vlastitoj potrošnji energije;
- Uporabu fondova za energetsku učinkovitost, posebice za subvencioniranje provedbe mjera energetske učinkovitosti s većim investicijskim troškovima.

Ove odrednice Direktive usmjerene su prema uklanjanju najvažnijih barijera za energetsku učinkovitost u EU. One se očituju u nedostatku jedinstvenih i

transparentno definiranih procedura za primjenu mjera energetske učinkovitosti. Primjerice, informiranje krajnjih potrošača o vlastitoj potrošnji energije i o mogućnostima za poboljšanje je slabo, ne postoji standardizacija postupaka vezanih uz energetsku učinkovitost (npr. standardizacija energetskih pregleda), ne postoji sustav certifikacije ponuditelja energetskih usluga koji jamči visoku kvalitetu, brojne su institucionalne i zakonske barijere za primjeru inovativnih načina financiranja energetske učinkovitosti i sl. Također je znanje o ekonomskim koristima od energetske učinkovitosti slabo, ne primjenjuje se princip procjene troškova u čitavom životnom vijeku investicije (eng. *life-cycle cost analysis*) te se zbog toga rizici vezani uz energetske usluge smatraju visokima, što ograničava i dostupnost kapitala za takve investicije.

Ova Direktiva predstavlja opću direktivu EU iz područja energetske učinkovitosti, kojom će se poboljšati i primjena ostalih postojećih direktiva, posebice Direktive o energetskim svojstvima zgrada.

Svrha ove Direktive je poboljšanje učinkovitosti krajne potrošnje energije. Ovo znači da se u svrhu provedbe Direktive i postizanja ciljeva razmatra samo neposredna, a ne primarna potrošnja energije – drugim riječima, mjere za poboljšanje učinkovitosti postrojenja za transformaciju (proizvodnju), prijenos i distribuciju energije nisu pokrivene Direktivom.

Direktiva je usmjerenja na postavljanje ciljeva, te usvajanje mehanizama poticanja energetske učinkovitosti kroz institucionalne, finansijske i zakonske okvire za uklanjanje barijera koje sprečavaju razvoj tržišta energetske učinkovitosti.

Razvoj energetskih usluga je posebno istaknut kao cilj Direktive. Energetske usluge predstavljaju kombinaciju ponude energije i energetski učinkovitih tehnologija – nudi se usluga (rasvjeta, grijanje i dr.), a ne samo energija.

Direktiva se odnosi na pružatelje energetskih usluga i izvođače mjera energetske učinkovitosti, na distributere energije, operatore distribucijskih sustava i opskrbljivače energijom (maloprodajne prodavače) energije. Pri tome je male energetske subjekte moguće izuzeti iz obveza koje nalaže članci 6. i 13. Direktive. Ovime se izbjegava stavljanje dodatnih obveza na male tvrtke. Male tvrtke u smislu ove Direktive distribuiraju ili prodaju godišnje manje od 75 GWh energije, zapošljavaju manje od 10 zaposlenika i/ili imaju godišnji promet manji od 2 milijuna eura (u skladu s definicijom iz članka 3. Direktive). Iako se ovakve tvrtke isključuju iz preuzimanja obveza, količina energije koju oni distribuiraju/prodaju mora ući u izračun nacionalnog cilja prema članku 4. Direktive.

Direktiva se također odnosi na krajne potrošače (kupce) energije, a to su svi kupci koji energiju kupuju za svoje potrebe prema definiciji danoj u članku 3. Direktive.

Države članice trebaju usvojiti nacionalni indikativni cilj od 9% za poboljšanje energetske učinkovitosti u devetoj godini primjene Direktive i to energetskim uslugama i ostalim mjerama energetske učinkovitosti. Cilj se izračunava prema metodologiji danoj u Prilogu I. Direktive. Valja istaknuti odrednicu iz preambule (12) Direktive, u kojoj se kaže da je nacionalni cilj po svojoj prirodi indikativan i ne povlači za sobom zakonsku obvezu za države članice da ga doista i postignu.

Nadalje, države članice nisu obvezne postizati godišnje uštede od 1%. No, kako bi se osiguralo da države ne čekaju zadnju godinu provedbe Direktive za postizanje definiranog cilja, u stavku 2. se zahtjeva definiranje prijelaznih ciljeva i to za prve tri godine primjene Direktive, što treba biti jasno iskazano u prvom Nacionalnom akcijskom planu energetske učinkovitosti. Akcijski plan mora sadržavati strategiju za postizanje tog cilja.

Države članice dužne su definirati programe i mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti.

Države članice dužne su ovlastiti jedno ili više tijela ili agencija za sveukupnu kontrolu i nadzor nad provedbom odrednica Direktive i postizanju definiranih ciljeva. Ovlaštena tijela ili agencije dužne su verificirati ostvarene energetske uštede koje su rezultat energetskih usluga i drugih mjera energetske učinkovitosti, uključujući i učinak već postojećih nacionalnih programa i mjera. Dužnost ovlaštenih tijela i agencija je i izvještanje o postignutom napretku (prema članku 14).

Države članice dužne su osigurati da javni sektor bude predvodnik u aktivnostima energetske učinkovitosti. Fokus treba biti na ekonomski isplativim mjerama koje daju najveće energetske uštede u najkraćem vremenu. Takve mjere treba provoditi na razini središnje državne uprave te regionalne i lokalne samouprave.

Distributeri energije, operatori distribucijskog sustava i opskrbljivači energijom dužni su ovlaštenom tijelu ili agenciji specificiranoj u članku 4. Direktive dostavljati barem jednom godišnje podatke o svojim krajnjim kupcima. Ovi podaci moraju biti dostatni za razvoj programa poboljšanja energetske učinkovitosti, trebaju minimalno sadržavati:

- Ukupnu potrošnju energije (op.a. poželjno je poznavati i strukturu te potrošnje prema korištenim energentima, namjenama i grupama tj. sektorima potrošača);
- Profil opterećenja;
- Geografski raspored kupaca;
- Segmentaciju kupaca na karakteristične grupe odnosno sektore i karakteristike potrošnje energije za svaku grupu.

Države članice dužne su osigurati dostupnost informacija svim tržišnim sudionicima o mehanizmima energetske učinkovitosti, zakonskom i finansijskom okviru koji je uspostavljen za postizanje nacionalnog cilja. Također trebaju uspostaviti odgovarajuće uvjete i poticaje sudionicima tržišta da osiguraju informacije i savjete krajnjim potrošačima o energetskoj učinkovitosti.

Države članice također su dužne omogućiti dostupnost modela ugovora za energetske usluge i druge mjere energetske učinkovitosti. Ako država članica odabere mandatorne mjere za javni sektor, a posebice za državnu upravu, regionalnu i lokalnu samoupravu tada treba osigurati i da javni sektor više koristi ovakve modele ugovaranja za ostvarivanje ušteda energije, prilagođavajući na odgovarajući način i propise iz oblasti proračuna i korištenja sredstava proračuna ciljevima energetske učinkovitosti.

Države članice mogu uspostaviti fond ili fondove za subvencioniranje investicija u mjere energetske učinkovitosti. Uspostava ovakvih fondova ne smatra se da je u konfliktu s regulativom o državnim potporama. Takve mjere trebaju uključiti energetske preglede, finansijske instrumente i, kada je to prikladno, individualno mjerenje i informativne obračune potrošnje energije. Djelovanje fonda treba biti usmjereni na sektore s većim troškovima i većim rizicima. Ukoliko se uspostave, fondovi mogu nuditi subvencije, zajmove, finansijske garancije i/ili druge oblike financiranja.

Fondovi trebaju biti otvoreni za sve sudionike tržišta (ESCO tvrtke, energetske savjetnike, distributere energije, operatore distribucijskog sustava, opskrbljivače i instalatere), a države članice mogu otvoriti fondove i za krajnje kupce energije. Sredstva treba dodjeljivati temeljem natječaja, odnosno temeljem jasnih i transparentnih procedura. Potrebno je osigurati da su fondovi komplementarni, a ne

konkurentni komercijalnom financiranju mjera energetske učinkovitosti. Hrvatska je uspostavom Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost u potpunosti ispunila ovaj zahtjev Direktive.

Države članice dužne su osigurati učinkovite i visokokvalitetne sheme energetskih pregleda (audita). Svrha energetskih pregleda je otkrivanje potencijala za poboljšanje energetske učinkovitosti, a trebaju se provoditi neovisno i trebaju biti dostupni svim krajnjim potrošačima energije, uključujući kućanstva, uslužne djelatnosti i industrijska mala i srednja poduzeća.

Dostupnost energetskih pregleda treba osigurati posebice za one segmente tržišta u kojima se ne prodaju na komercijalnoj osnovi (npr. kućanstva). Segmente tržišta koji imaju veće transakcijske troškove kao i jednostavnija postrojenja treba pokriti drugim mjerama, kao što su upitnici i računalni programi koji se nude na internetskim stranicama ili šalju elektroničkom poštom.

Ova se Direktiva također poziva i na Direktivu 2002/91/EZ o energetskim svojstvima zgrada te nalaže da se certifikacija zgrada treba smatrati energetskim pregledom.

Kada je to prikladno, distributeri, operatori distribucijskog sustava i opskrbljivači trebaju u ili uz račune, ugovore i sl. krajnjim kupcima osigurati sljedeće podatke:

- a) Trenutne cijene i potrošnju energije;
- b) Usporedbu sadašnje potrošnje i potrošnje u istom razdoblju protekle godine, poželjno u grafičkoj formi;
- c) Kada god je moguće i korisno, usporedbe s normaliziranim vrijednostima ili benchmark usporedbu s kupcima iste kategorije;
- d) Kontakt informacije o organizacijama, tijelima ili agencijama, uključujući internetske adrese, od kojih je moguće dobiti informacije o raspoloživim mjerama energetske učinkovitosti, specifikacijama opreme i usporedbama potrošnje energije različitih grupa kupaca.

U hrvatskom energetskom zakonodavstvu neke odrednice ovog članka Direktive već su primijenjene što se odnosi na Zakon o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom (Narodne novine br. 42/05), Zakon o tržištu električne energije (Narodne novine br. 177/04 i 76/07), Zakon o energiji (Narodne novine br. 68/01, 177/04 i 76/07).

Pregled zahtjeva Direktive 2002/91/EZ o energetskim svojstvima zgrada

Zgradarstvo u EU sudjeluje s preko 40% u ukupnoj potrošnji energije. Istovremeno ovaj sektor nudi najveće potencijale za uštede energije. Istraživanja su pokazala da se može uštedjeti više od jedne petine sadašnje potrošnje sektora i do 30-45 Mt CO₂ godišnje primjenom strožih standarda za nove zgrade i zgrade koje se podvrgavaju rekonstrukcijama. Za EU, prema tome, zgradarstvo postaje iznimno važan sektor koji može doprinijeti ispunjavanju obveza smanjivanja stakleničnih plinova prema Kyotskom protokolu. Nadalje, velike razlike u energetskim svojstvima zgrada među zemljama EU, posebice u novim i starim članicama, bile su dodatan razlog za pokretanje inicijative na razini EU u ovom području te za usvajanje Direktive 2002/91/EZ o energetskim svojstvima zgrada.

Direktiva pokriva aspekte korištenja energije za grijanje, zagrijavanje potrošne vode, hlađenje, ventilaciju i rasvjetu. Također pokriva i ovojnicu zgrada, dakle toplinski

izolaciju, uključujući prozore kao i instaliranu opremu za grijanje, ventilaciju i klimatizaciju (GVK). Direktiva ne pokriva kućanske uređaje.

Najvažniji zahtjevi Direktive su sljedeći:

- Države članice su dužne uspostaviti, i revidirati svoje minimalne standarde energetske učinkovitosti, na temelju zajedničke metodologije, i primjenjivati ove standarde za nove zgrade i postojeće veće zgrade (1000 m^2), kada su one podvrgnute rekonstrukciji. Propisivanje ovih standarda u potpunosti je prepušteno državama članicama.
- Države članice su dužne osigurati certifikaciju zgrada. Ovo znači da prilikom izgradnje zgrada, njihove prodaje ili iznajmljivanja, države članice moraju osigurati dostupnost certifikata o energetskim svojstvima kojega će vlasnik zgrade dati na uvid potencijalnim kupcima ili unajmljivačima. Certifikacija također treba uključiti savjete kako poboljšati energetska svojstva.
- Države članice su dužne uspostaviti sheme za redovne inspekcije i ocjene sustava GVK.

Direktiva navodi definicije sljedeći pojmove: *zgrada, energetska svojstva zgrade, certifikat o energetskim svojstvima zgrade, kogeneracija, klimatizacija, kotao, nazivna snaga (u kW), dizalica topline*. Ove definicije potrebno je prenijeti u nacionalno zakonodavstvo iz područja graditeljstva i energetike (energetske učinkovitosti).

U Hrvatskoj područje graditeljstva regulira Zakon o prostornom uređenju i gradnji (Narodne novine br. 76/07). U njemu se nalazi definicija 'zgrada', a pojavljuju se i pojmovi 'energetska svojstva zgrade' i 'certifikat o energetskim svojstvima zgrade', koji se obrađuju u članku 15: "Svaka zgrada, ovisno o vrsti i namjeni, mora biti projektirana, izgrađena i održavana tako da tijekom uporabe ima propisana energetska svojstva. Prije izdavanja uporabne dozvole, odnosno prije promjene vlasništva ili iznajmljivanja zgrade ili njezinoga dijela, mora se pribaviti certifikat o energetskim svojstvima zgrade, kojeg izdaje ovlaštena osoba. Ovlaštenje za izdavanje certifikata osobi iz stavka 2. ovoga članka izdaje Ministarstvo. U certifikat iz stavka 2. ovoga članka kupac ili unajmljivač zgrade ili njezinog dijela ima pravo uvida prije sklapanja ugovora o kupoprodaji ili iznajmljivanju prema posebnom zakonu. *Energetska svojstva i način izračuna toplinskih svojstava zgrade, energetske zahtjeve za nove i postojeće zgrade s izuzećima od propisanih zahtjeva, te uvjete, sadržaj i način izdavanja certifikata (certificiranje), zgrade za koje postoji obveza javnog izlaganja certifikata o energetskim svojstvima i uvjete za osobe ovlaštene za izdavanje certifikata propisuje ministar pravilnikom.*"

Kogeneracija se definira u Zakonu o energiji kao istodobna proizvodnja električne i toplinske energije u jedinstvenom procesu.

Svi ostali pojmovi ne pronalaze se u osnovnom energetskom i građevinskom zakonodavstvu. Potreba o njihovom definiranju u Zakonu o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji proizlazi iz daljnje analize zahtjeva ove Direktive. S obzirom na predloženi sadržaj Zakona koji se odnosi na zahtjeve ove Direktive, potrebno je definirati pojmove 'kotao', 'klimatizacija' i 'nazivna snaga'.

Države članice dužne su usvojiti metodologiju za izračun integralnih energetskih svojstava zgrada. Okvir za ovu metodologiju dan je u Prilogu Direktive. Različiti tipovi zgrada, razlike s obzirom na složenost i funkcionalnost mogu zahtijevati varijacije u metodologiji izračuna. Isto tako se varijacije mogu očekivati i između novih i postojećih zagrada. Ovakve su varijacije dopuštene dok god se poštije okvir postavljen u Prilogu Direktive. Energetska svojstva zgrade moraju biti izražena transparentno i mogu uključiti i indikator emisije CO₂.

Ovaj obveza je djelomično transponirana u hrvatsko zakonodavstvo kroz već gore citirani članak 15. Zakona o prostornom uređenju i gradnji. Metodologija tek treba biti definirana i usvojena kroz poseban pravilnik kojega donosi ministar nadležan za graditeljstvo (Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva-MZOPUG). Prema članku 340(3) istog Zakona, ministar je takav pravilnik dužan donijeti najkasnije u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Drugim riječima, rok za potpunu transpoziciju ovog zahtjeva Direktive je 1. listopada 2009. godine.

Na temelju metodologije iz članka 3. Direktive, države članice dužne su uspostaviti minimalne zahtjeve za energetskim svojstvima zgrada. Te je zahtjeve potrebno revidirati barem svakih pet godina kako bi se u obzir uzeo tehnološki napredak, no odluka o tome je li došlo do tehnološkog napretka koji zahtjeva promjenu je na samim državama članicama.

Zahtjevi se mogu razlikovati s obzirom na različite kategorije zgrada i njihovu starost, a trebaju uvažiti i zahtjeve za unutarnjim klimatskim karakteristikama, kao i vanjske uvjete. Ovo je posebno naglašeno zbog problema koji poznat kao „sindrom bolesnih zgrada“ – iznimno strogi zahtjevi za toplinskom izolacijom zgrada mogu dovesti smanjenja potrebnog protoka zraka u njima, što može uzrokovati pojavu snijetki i pljesni u unutrašnjosti zgrada.

Zahtjevi također trebaju u obzir uzeti utvrđenu funkciju zgrada. U točki 3. Priloga Direktive navodi se kategorizacija zgrada s obzirom na namjenu, u skladu s Eurostat-ovim konvencijama:

- obiteljske kuće različitih tipova;
- stambene zgrade;
- uredi;
- zgrade za obrazovanje;
- bolnice;
- hoteli i restorani;
- sportski objekti;
- zgrade za veleprodaju i maloprodaju;
- ostale.

Minimalni zahtjevi o energetskim svojstvima ne moraju se primjenjivati na sljedeće zgrade:

- zgrade pod zaštitom (od arhitektonskog, povijesnog i kulturnog značaja);
- crkve, svetišta i druge zgrade vjerske namjene;
- privremene građevine, s planiranim vremenom korištenja dvije godine ili manje, industrijske zgrade, radionice, poljoprivredne zgrade s niskim energetskim zahtjevima
- stambene zgrade koje se namjeravaju koristiti manje od četiri mjeseca godišnje
- samostojne građevine površine manje od 50 m².

Definiranje zahtjeva u smislu kWh/m² prepušteno je državama članicama. Hrvatska je primijenila ovaj zahtjev Direktive i to u dijelu koji se odnosi na potrošnju energije za grijanje ograničavanjem godišnje potrošnje toplinske energije za grijanje kroz Tehnički propis o racionalnoj uporabi energije i toplinskoj zaštiti u zgradama („Narodne novine“ br. 110/08). Prema tom propisu iskazuje se i godišnja potrošnja toplinske energije za hlađenje ukoliko se zgrada hlađi, ali se ta potrošnja ne ograničava kao niti potrošnja energije za pripremu tople vode i klimatizaciju.

Minimalne zahtjeve o energetskim svojstvima zgrada države članice dužne su primjenjivati na sve nove zgrade koje nisu isključene člankom 4. Osim toga, za nove zgrade korisne površine veće od 1000 m² potrebno je osigurati da se prije gradnje razmotri uporaba OIE, kogeneracije, područnog grijanja i hlađenja ako je dostupno i dizalica topline pod propisanim uvjetima. Ovaj zahtjev podrazumijeva obvezu provođenja studija izvodljivosti primjene ovakvih sustava u fazi projektiranja, tj. prije same izgradnje postrojenja.

Ovaj zahtjev Direktive će se primijeniti kroz poseban pravilnik o energetskim zahtjevima za nove i postojeće zgrade, koji proizlazi iz Zakona o prostornom uređenju i graditeljstvu

Države članice dužne su osigurati da se minimalni zahtjevi o energetskim svojstvima primjenjuju za postojeće zgrade korisne površine veće od 1000 m² na kojima se provode velike rekonstrukcije. 'Velika rekonstrukcija' definirana je u preambuli (13) kao zahvat čiji troškovi prelaze 25% vrijednosti zgrade isključujući vrijednost zemljišta na kojem se zgrada nalazi, ili zahvati u kojima se renovira više od 25% ovojnica zgrade.

Ovaj će se zahtjev Direktive primijeniti kroz poseban pravilnik o energetskim zahtjevima za nove i postojeće zgrade, koji proizlazi iz Zakona o prostornom uređenju i graditeljstvu

Države članice obvezne su osigurati izdavanje certifikata o energetskim svojstvima zgrada, tj. vlasnici zgrada dužni su osigurati uvid u certifikate potencijalnim kupcima ili unajmljivačima. Valjanost certifikata ne smije biti duža od 10 godina. Za zgrade za koje se ne moraju primjenjivati zahtjevi o energetskim svojstvima, ne mora se primjenjivati niti obveza certificiranja.

Certifikat mora sadržavati referentne vrijednosti i *benchmarke* kako bi korisnik mogao izvući jasne zaključke o zadovoljavanju standarda i energetskim svojstvima. Certifikat također mora sadržavati preporuke za ekonomski isplativa poboljšanja energetskih svojstava. No, treba istaknuti da Direktiva ne postavlja obvezu na vlasnika zgrade za primjenu ovih preporuka. Izuzetno važno je osigurati da zgrade korisne površine veće od 1000 m² koje koriste tijela državne i lokane (samo)uprave i institucije koje pružaju javne usluge velikom broju osoba i stoga su vrlo posjećene, budu obvezne izložiti certifikat o energetskim svojstvima na vidljivo i istaknuto mjesto.

Ovaj članak je djelomično transponiran u hrvatsko zakonodavstvo kroz već gore citirani članak 15. Zakona o prostornom uređenju i gradnji. Potpuna transpozicija uslijedit će donošenjem posebnog pravilnika kojim se utvrđuju uvjeti, sadržaj i način izdavanja certifikata (certificiranje) te zgrade za koje postoji obveza javnog izlaganja certifikata o energetskim svojstvima. Pravilnik će donijeti nadležni ministar u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Države članice dužne su odabratи jednu od sljedeće dvije opcije:

- a) uspostaviti sustav redovnih energetskih pregleda kotlova koji koriste neobnovljiva tekuća ili kruta goriva, nazivne snage od 20 kW do 100 kW. Za kotlove snage veće od 100 kW energetskih pregleda se mora provoditi barem svake dvije godine. Za plinske kotlove ovo se razdoblje može produljiti na 4 godine. Za sustave grijanja s kotlovima snage veće od 20 kW i starije od 15 godina, države članice dužne su uspostaviti shemu jednokratnih pregleda (energetskih pregleda) čitavog sustava grijanja, koji treba uključiti ocjenu efikasnosti kotla i njegovog kapaciteta s obzirom na toplinske zahteve zgrade. Stručnjaci trebaju korisnicima dati preporuke o zamjeni kotla, drugim modifikacijama sustava grijanja ili alternativnim rješenjima; ili

- b) osigurati savjete korisnicima o zamjeni kotla, drugim modifikacijama sustava grijanja ili alternativnim rješenjima, uključujući i mogućnost energetskog pregleda za određivanje dostatnosti kapaciteta kotla. Ukupni učinak ovog pristupa mora biti ekvivalentan pristupu pod (a) što države moraju dokazati u izvješću Europskoj komisiji.

Ovaj zahtjev Direktive nije transponiran u hrvatsko zakonodavstvo.

Države članice dužne su uspostaviti shemu redovnih energetskih pregleda sustava za klimatizaciju nazivne snage veće od 12 kW. Energetski pregled treba uključiti ocjenu učinkovitosti sustava te dostatnosti njegovog kapaciteta s obzirom na zahtjeve za hlađenjem zgrade. Stručnjaci trebaju korisnicima dati preporuke za moguća poboljšanja ili zamjene sustava ili za alternativna rješenja.

Ovaj zahtjev Direktive nije transponiran u hrvatsko zakonodavstvo.

U listopadu 2008. godine službeno su usvojeni sljedeći pravilnici kojim se transponiraju zahtjevi EPBD direktive i koji proizlaze iz Zakona o prostornom uređenju i gradnji:

- Pravilnik o energetskom certificiranju zgrada (Narodne novine br. 113/07)
- Pravilnik o uvjetima i mjerilima za osobe koje provode energetske preglede i energetsko certificiranje zgrada (Narodne novine br. 113/07)
- Tehnički propis o racionalnoj uporabi energije i toplinskoj zaštiti u zgradama (Narodne novine br. 110/07)
- Tehnički propis o sustavima grijanja i hlađenja zgrada (Narodne novine br. 110/07)

Potreba za zakonskim uređenjem pitanja redovnog energetskog pregleda kotlova i klimatizacijskih sustava proizlazi iz članka 8. i 9. EPBD direktive.

Potrebno je propisati redovni energetski pregled kotlova na tekuća i kruta goriva nazivne snage 20 kW do 100 kW, s tim da je za kotlove nazivne snage veće od 100 kW takav energetski pregled potrebno provoditi barem svake dvije godine. Za plinske kotlove veće od 100 kW energetski pregled treba provoditi barem svake četiri godine. Za kotlove za grijanje snage veće od 20 kW i starije od 15 godina, države članice dužne su uspostaviti shemu jednokratnih pregleda (energetskih pregleda) čitavog sustava grijanja, koji treba uključiti ocjenu efikasnosti kotla i njegovog kapaciteta s obzirom na toplinske zahtjeve zgrade. Stručnjaci trebaju korisnicima dati preporuke o zamjeni kotla, drugim modifikacijama sustava grijanja ili alternativnim rješenjima.

Države članice dužne su uspostaviti shemu redovnih energetskih pregleda sustava za klimatizaciju nazivne snage veće od 12 kW. Energetski pregled treba uključiti ocjenu učinkovitosti sustava te dostatnosti njegovog kapaciteta s obzirom na zahtjeve za hlađenjem zgrade. Stručnjaci trebaju korisnicima dati preporuke za moguća poboljšanja ili zamjene sustava ili za alternativna rješenja.

Ovi zahtjevi nisu propisani u zakonodavstvu iz područja graditeljstva, koje u Hrvatskoj transponira zahtjeve EPBD direktive

Pregled zahtjeva Direktive 2005/32/EZ o uspostavljanju okvira za definiranje zahtjeva za eko-dizajnom proizvoda koji koriste energiju

Republika Hrvatska još nije prenijela u nacionalno zakonodavstvo Direktivu 2005/32/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 2005. o uspostavi okvira za postavljanje zahtjeva ekološkog (eko) dizajna za proizvode koji troše energiju. Prema utvrđenim pregovaračkim stajalištima, Hrvatska će u 2008. godini donijeti odgovarajući propis kojim će se u zakonodavstvo prenijeti ta direktiva.

Stajalište EU je da za proizvode koji koriste energiju treba propisati minimalne standarde glede potrošnje energije, u svrhu postizanja ciljeva povećanja sigurnosti opskrbe energijom, konkurentnosti i zaštite okoliša. Ovi će se ciljevi brže i učinkovitije postići uspostavom jedinstvenog okvira za ocjenu sveukupnog utjecaja na okoliš proizvoda koji koriste energiju, što, osim energetske učinkovitosti, uključuje i korištenje i mogućnost recikliranja materijala, emisije u zrak i vodu i druge učinke. Ipak, povećana energetska učinkovitost proizvoda jest primarni cilj ove Direktive. Ovo uključuje i smanjenje potrošnje energije uređaja kada se nalazi u stanju mirovanja.

Valja istaknuti da je ovo okvirna direktiva, čija se primjena temelji na provedbenim mjerama (u Direktivi naznačeno kao '*implementing measures*'). Te mjere priprema Europska komisija i objavljuje u obliku posebnih Direktiva. Od država članica se traži da uspostave nadzor nad stavljanjem na tržište proizvoda i da za to imenuju nadležno tijelo. Usklađenost se treba dokazivati 'CE' oznakom na proizvodima.

Direktivom se uspostavlja okvir za uspostavu zahtjeva za eko-dizajnom uređaja koji koriste energiju, kako bi se osiguralo njihovo slobodno kretanje na unutrašnjem tržištu. Zahtjevi za eko-dizajnom propisuju se 'provedbenim mjerama'. Direktiva se ne odnosi na vozila za prijevoz roba i putnika.

Ukoliko proizvođač nije iz države članice, ovlašteno državno tijelo dužno je osigurati da proizvod zadovoljava zahtjeve odgovarajuće 'provedbene mjeru' i da posjeduje potvrdu sukladnosti i tehničku dokumentaciju.

Države članice ne smiju zabranjivati ili otežavati stavljanje proizvoda na tržište i/ili u rad, koji zadovoljavaju zahtjevima odgovarajuće 'provedbene mjeru' i koji imaju oznaku sukladnosti 'CE', kao ni onim proizvodima koji imaju oznaku, ali za koje ne postoje zahtjevi definirani odgovarajućom 'provedbenom mjerom'. Izlaganje uređaja koji ne zadovoljavaju zahtjevima 'provedbene mjeru' na sajmovima, izložbama i demonstracijama ne smije se zabraniti, uz uvjet da je jasno naznačeno da ti uređaji ne zadovoljavaju važeće zahtjeve.

Kada ovlašteno tijelo utvrdi da uređaj koji ima oznaku CE ne zadovoljava zahtjevima 'provedbene mjeru', proizvođač ili njegov ovlašteni zastupnik mora osigurati sukladnost i prestatи s kršenjem zahtjeva. Ukoliko se neusklađenost ne ukloni, ovlašteno tijelo može zabraniti stavljanje proizvoda na tržište i/ili u pogon ili povući proizvod s tržišta. Svako ovakvo nepoštivanje odredbi 'provedbenih mjera' države članice dužne su prijaviti Europskoj komisiji. Svaka takva odluka treba sadržavati objašnjenje razloga za njezino donošenje. Odluka se mora javno objaviti.

Proizvođač ili njegov ovlašteni zastupnik mora osigurati ocjenu sukladnosti sa svim zahtjevima 'provedbene mjeru' prije stavljanja proizvoda na tržište odnosno u rad. Postupak ocjene propisuje se 'provedbenom mjerom', a proizvođač može odabrati način ocjene – unutarnja kontrola dizajna definirana Prilogom IV. ili menadžment sustav definiran Prilogom V. Direktive. Ukoliko proizvođač sudjeluje u EMAS shemi ili sličnoj shemi objavljenoj u službenom glasilu Europske komisije, smatra se da udovoljava zahtjevima Priloga V Direktive. Nakon stavljanja na tržište ili u rad uređaja, proizvođač ili ovlašteni predstavnik dužan je čuvati dokumente o ocjeni sukladnosti i

izjavu o sukladnosti 10 godina. Dokumentacija i izjava trebaju biti na hrvatskom jeziku i na jednom od službenih jezika EU.

Države članice trebaju smatrati proizvod označen oznakom 'CE', proizvod za kojeg su primjenjeni harmonizirani standardi objavljeni u službenom glasilu Europske komisije ili kojem je dodijeljena eko-oznaka u skladu s Propisom (EC) br. 1980/2000 usklađenim sa zahtjevima odgovarajuće 'provedbene mjere'.

Ukoliko država članica smatra da neki od harmoniziranih standarda nisu u skladu sa zahtjevima 'provedbene mjere', o tome je potrebno obavijestiti sve zainteresirane kako bi se provele konzultacije na nacionalnom nivou.

Proizvođači koji na tržište ili u rad stavlju komponente i sastavne dijelove proizvoda dužni su proizvođaču proizvoda (uređaja) osigurati informacije o sastavu materijala i potrošnji energije, materijalima i/ili izvorima komponenata i sastavnih dijelova.

Proizvođači proizvoda (uređaja) koji je predmet neke 'provedbene mjere' dužni su osigurati kupcima informacije o njihovoj ulozi u održivom korištenju uređaja i, ako 'provedbena mjera' zahtjeva o ekološkom profilu uređaja i koristima od eko-dizajna.

Prije usvajanja okvirne Direktive 2005/32/EC, donesene su tri implementacijske direktive, koje treba transponirati u nacionalno zakonodavstvo i koje su usklađene s okvirnom Direktivom:

- Direktiva 96/57/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 3. rujna 1996. o zahtjevima za energetsku učinkovitost hladnjaka, ledenica i njihovih kombinacija;
- Direktiva 2000/55/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2000. o zahtjevima za energetsku učinkovitost predspojnih naprava (prigušnica) fluorescentne rasvjete;
- Direktiva 92/42/EEC od 21. svibnja 1992 o zahtjevima za energetsku učinkovitost za nove toplovodne kotlove na tekuća ili plinovita goriva.

U Hrvatskoj su primjerice doneseni Pravilnik o zahtjevima za stupnjeve djelovanja novih toplovodnih kotlova na tekuće i plinovito gorivo (Narodne novine br. 135/05) i Pravilnik o zahtjevima za energetsku učinkovitost kućanskih električnih hladnjaka, ledenica i njihovih kombinacija (Narodne novine br. 135/05), kojima se transponiraju Direktive 96/57/EC i 92/42/EEC. Usporednom analizom sadržaja Direktive i Pravilnika, utvrđeno je da su oni u potpunosti istovjetni i da je ova Direktiva tako potpuno transponirana u hrvatsko zakonodavstvo, no Pravilnik je potrebno izmijeniti i dopuniti.

Pravilnikom o zahtjevima za energetsku učinkovitost kućanskih električnih hladnjaka, ledenica i njihovih kombinacija regulira se stavljanje na tržište ovih proizvoda – proizvodi moraju zadovoljavati minimalne zahteve koji se izračunavaju prema utvrđenoj metodologiji i moraju biti označeni oznakom sukladnosti 'CE'. Usporednom analizom sadržaja Direktive i Pravilnika, utvrđeno je da su oni u potpunosti istovjetni i da je ova Direktiva tako potpuno transponirana u hrvatsko zakonodavstvo. Pravilnik o zahtjevima za energetsku učinkovitost predspojnih naprava (prigušnica) fluorescentne rasvjete potrebno je donijeti na isti način kao i prethodna dva pravilnika, tj. potpunim preuzimanjem teksta Direktive 2000/55/EZ. Pravilnik se treba odnositi na predspojne naprave za flourescentnu rasvjetu napajane iz mreže, a treba isključiti predspojne naprave integrirane u izvore svjetlosti, predspojne naprave

dizajnirane posebno za ugradnju u namještaj i koje čini nerazdvojivi dio svjetiljke te se ne mogu testirati zasebno te predspojne naprave namijenjene izvozu isključivo u zemlje izvan Europske unije.

Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (Narodne novine br. 158/03 i 79/07) u svom članku 4. jasno iskazuje da će se tehničkim propisima odrediti obveze pravnih i fizičkih osoba koje stavlju proizvode na tržiste i/ili uporabu s obzirom na njihovu sigurnost, zaštitu zdravlja ljudi i domaćih životinja te zaštitu okoliša i drugo što je odlučno za uređivanje područja na koje se tehnički propis odnosi.

Članak 5. ovog Zakona nadležnost za propisivanje tehničkih zahtjeva stavlja na čelnike tijela državne uprave, što uključuje i nadležna ministarstva. Također ističe da se tehnički propisi donose samo kada je to potrebno radi usklađivanja hrvatskog tehničkog zakonodavstva s tehničkim zakonodavstvom Europske unije.

Sadržaj direktive 2005/32/EZ u svojoj naravi nikako nije tehnički propis i prema tome njegovo donošenje ne može izravno slijediti iz Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti! Naime, tehnički propisi se odnose točno na određene vrste ili grupe proizvoda i moraju biti u skladu sa zahtjevima hrvatskih norma. Zato se smatra da se kroz Zakon o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji treba minimalno uspostaviti podloga za donošenje propisa o eko dizajnu proizvoda koji koriste energiju, koji treba biti usklađen sa Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti. Tehnički propisi koji će se donositi na temelju Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti ukoliko se odnose na proizvode koji koriste energiju, morat će dodatno biti usklađeni i s propisom o eko-dizajnu.

Opis postojećeg stanja u području energetske učinkovitosti

Prvi nacionalni akcijski plan za energetsku učinkovitost pripremljen je za razdoblje od 2008. do 2010. godine. Dokument sadrži opis mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti u Hrvatskoj koje se planiraju provoditi kako bi se ostvarili ciljevi iz Programa energetske učinkovitosti Republike Hrvatske za razdoblje od 2008. do 2016. godine (PEnURH), i kako bi se udovoljilo zahtjevima da javni sektor bude predvodnik aktivnosti u području energetske učinkovitosti. Također sadrži i opise inicijativa i mjera koje se već primjenjuju u Hrvatskoj. Energetska učinkovitost ima važnu ulogu u hrvatskoj energetskoj politici, što je jasno iskazano u aktualnoj strategiji energetskog razvijatka.

Neposredna potrošnja energije u okviru Direktive o energetskoj učinkovitosti i energetskim uslugama (ESD) u Hrvatskoj je 2005. godine iznosila 235.70 PJ. Od toga, 34% energije se troši u kućanstvima, 34% u prometu, 13% u industriji, 12% u uslužnom sektoru, 4% u poljoprivredi i 3% u graditeljstvu.

Nacionalni cilj za poboljšanje energetske učinkovitosti je određen korištenjem metodologije dane u Prilogu 1. Direktive ESD. Prvi NEEAP donosi paket mjera za najznačajnije sektore neposredne potrošnje energije: kućanstva, usluge, industrija i promet. Službena statistika prepoznaje tri glavna sektora neposredne potrošnje energije: industrija, promet i "ostali". Ostali sektori su kućanstva, usluge (službene statistike ne razlikuju javne od komercijalnih usluga), poljoprivreda i graditeljstvo. Prvi NEEAP sadrži mjere koje se već primjenjuju u Hrvatskoj, kao i mjere koje se planiraju

primijeniti u slijedeće tri godine i od kojih će se većina nastaviti primjenjivati najmanje do 2016.

U slijedećem trogodišnjem periodu preostali nedostaci u zakonodavnom i institucionalnom okviru za energetsku učinkovitost moraju biti uklonjeni. Posebice je potrebno provesti slijedeće tri ključne aktivnosti:

- usvajanje Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji;
- potpuna transpozicija i provedba zahtjeva Direktive o energetskim karakteristikama zgrada (EPBD) u hrvatsko zakonodavstvo;
- jačanje institucionalnih kapaciteta Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i proširivanje nadležnosti Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost.

Na temelju dane analize i pretpostavki, postavljeni su ciljevi od 3% u 2010. i 9% u 2016. godini.

Pitanja koja se uređuju zakonom

Usvajanjem Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji energije regulirati će se zahtjevi za poboljšanje energetske učinkovitosti na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Ovim se Zakonom uređuje područje učinkovitog korištenja energije u neposrednoj potrošnji, donošenje programa i planova za poboljšanje energetske učinkovitosti te njihovo provođenje, javne ovlasti i odgovornosti za utvrđivanje i provođenje politike energetske učinkovitosti, mjere energetske učinkovitosti, a posebno djelatnost energetskih usluga i energetskih pregleda, obveze javnog sektora, energetskog subjekta i velikog potrošača te prava potrošača u primjeni mera energetske učinkovitosti.

Svrha je ovoga Zakona ostvarivanje ciljeva održivog energetskog razvoja: smanjenje negativnih utjecaja na okoliš iz energetskog sektora, poboljšanje sigurnosti opskrbe energijom, zadovoljavanje potreba potrošača energije i ispunjavanje međunarodnih obveza Republike Hrvatske u području smanjenja emisija stakleničkih plinova i to poticanjem primjene mera energetske učinkovitosti u sektorima neposredne potrošnje energije.

Slijedom navedenog, tekst prijedloga zakona je podijeljen u slijedeća poglavljia:

- I OPĆE ODREDBE**
- II PROGRAMI I PLANOVI ENERGETSKE UČINKOVITOSTI**
- III OVLASTI MINISTARSTVA I FONDA**
- IV MJERE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI**
- VI NADZOR**
- VII KAZNENE ODREDBE**
- VIII PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**

Prijedlogom zakona utvrđuje se novi sustav podzakonskih akata za provedbu zakona putem kojih bi se dovršio proces usklađivanja propisa u području energetske učinkovitosti s pravnom stečevinom Europske unije. To obuhvaća donošenje slijedećih podzakonskih akata.

Ministar pravilnikom propisuje opće uvjete za eko dizajn proizvoda i zahtjeve za stavljanje proizvoda koji koriste energiju na tržiste i uporabu, dužnosti uvoznika, postupak ocjene sukladnosti i oznaku sukladnosti te druge uvjete koji osiguravaju

primjenu zahtjeva za eko dizajnom proizvoda, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Ministar pravilnikom propisuje metodologiju za izračun i određivanje Nacionalnog okvirnog cilja ušteda energije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Ministar pravilnikom propisuje metodologiju za mjerjenje i verifikaciju ušteda energije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Ministar, u suradnji s ministrom nadležnim za graditeljstvo i zaštitu okoliša, pravilnikom o energetskim pregledima propisuje veličinu ukupne korisne površine zgrade javnog sektora čijom neposrednom potrošnjom energije je dužan upravljati javni sektor, godišnje granične vrijednosti neposredne potrošnje energije građevine koje služe za određivanje kategorije velikog potrošača energije, metodologiju i druge uvjete za provođenje energetskog pregleda građevine, uključujući kotao za grijanje i sustav za klimatizaciju, osim zgrada, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Ministar pravilnikom propisuje postupak i druge uvjete za izdavanje ovlaštenja za energetski pregled građevine, uključujući energetskog pregleda kotla za grijanje i sustava za klimatizaciju, osim zgrada i tehničkog sustava zgrade, vođenje registra ovlaštenih osoba za energetski pregled, program i provođenje programa izobrazbe osoba za energetski pregled, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Ministar, u suradnji s ministrom nadležnim za graditeljstvo i zaštitu okoliša, pravilnikom propisuje funkcionalne karakteristike informacijskog sustava za energetsku učinkovitost i podatke koje mora prikupljati i dostavljati Ministarstvu i Fondu županija, opskrbljivač energijom i obveznik gospodarenja energijom u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Ministar nadležan za financije, u suradnji s ministrom i ministrom nadležnim za graditeljstvo i zaštitu okoliša, pravilnikom propisuje postupak planiranja i korištenja sredstava namijenjenih primjeni mjera energetske učinkovitosti u zgradama javnog sektora i javnoj rasvjeti te način plaćanja putem ugovora energetskoj učinkovitosti, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Ministar, u suradnji s ministrom nadležnim za graditeljstvo i zaštitu okoliša usklađuje tehničke propise koji propisuju posebne tehničke zahtjeve za eko dizajn proizvoda koji koriste energiju, a odnose se na stupnjeve djelovanja novih toplovodnih kotlova na tekuće i plinovito gorivo te na energetsku učinkovitost kućanskih električnih hladnjaka, ledenica i njihovih kombinacija s pripadajućim Pravilnikom.

Ministar, u suradnji s ministrom nadležnim za graditeljstvo i zaštitu okoliša donosi tehnički propis o zahtjevima za energetsku učinkovitost predspojnih naprava (prigušnica) fluorescentne rasvjete, u skladu s pripadajućim Pravilnikom.

U 2009. godini predviđeno je donošenje navedenih podzakonskih akata.

III OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Sredstva iz Državnog proračuna potrebna za provođenje zakona procjenjuju se na 910.000,00 kn u 2009. godini što uključuje zapošljavanje do 5 novih službenika u 2009. godini u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva.

Također procjenjuje se da bi za ostvarivanje djelokruga rada Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost utvrđenim ovim zakonom u 2009. godini trebalo zaposliti do 7 službenika za koje je potrebno osigurati finansijska sredstva u ukupnom iznosu od 1.278.000,00 kuna u 2009. godini.

IV OBRAZLOŽENJE RAZLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA O UČINKOVITOM KORIŠTENJU ENERGIJE U NEPOSREDNOJ POTROŠNJI PO HITNOM POSTUPKU

U skladu s člankom 161. st. 1. Poslovnika Hrvatskog sabora, po hitnom postupku se donose zakoni kojima se usklađuje zakonodavstvo Republike Hrvatske s propisima Europske unije ako to zatraži predlagatelj.

Opće energetske zakonodavstvo u velikoj je mjeri već usklađeno s EU *acquis communitaire*. U području energetske učinkovitosti potrebno je uložiti značajne napore kako bi se sve odrednice europske energetske politike vezane uz energetsku učinkovitost na odgovarajući način preuzele u nacionalno zakonodavstvo.

Jedna od glavnih zadaća na području usklađivanja energetskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU jest transponiranje **Direktive 2006/32/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2006. o energetskoj učinkovitosti i energetskim uslugama** Direktive 2002/91/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2002. o energetskim karakteristikama u zgradama te Direktive 2005/32/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 2005. o uspostavljanju okvira za zahtjeve eko-dizajna za sve uređaje koji troše energiju u hrvatsko zakonodavstvo, te preuzimanje i izvršavanje svih obveza koje te direktive nameće zemljama članicama.

Ukratko, postoji nekoliko bitnih razloga za hitnost postupka:

- potreba usklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije,
- potreba ostvarivanja ušteda u neposrednoj potrošnji energije,
- potreba za stvaranjem novog institucionalnog sustava za ostvarivanje ciljeva energetske učinkovitosti.

Sve gore navedeno predstavlja opravdan državni razlog za donošenjem ovoga Zakona po hitnom postupku.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O
UČINKOVITOM KORIŠTENJU
ENERGIJE U NEPOSREDNOJ POTROŠNJI**

I OPĆE ODREDBE

Predmet

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuje područje učinkovitog korištenja energije u neposrednoj potrošnji, donošenje programa i planova za poboljšanje energetske učinkovitosti te njihovo provođenje, mjere energetske učinkovitosti, a posebno djelatnost energetskih usluga i energetskih pregleda, obveze javnog sektora, energetskog subjekta i velikog potrošača te prava potrošača u primjeni mjera energetske učinkovitosti.

(2) Ovaj se Zakon ne odnosi na energetsku učinkovitost u postrojenjima za proizvodnju i transformaciju energije, prijenos i distribuciju energije te na uvjete za obavljanje energetskog pregleda radi izdavanja energetskog certifikata zgrade, niti na energetske preglede kotla za grijanje i sustava za klimatizaciju u zgradama na koje se odnose posebni propisi u području gradnje.

Svrha

Članak 2.

Svrha je ovoga Zakona ostvarivanje ciljeva održivog energetskog razvoja: smanjenje negativnih utjecaja na okoliš iz energetskog sektora, poboljšanje sigurnosti opskrbe energijom, zadovoljavanje potreba potrošača energije i ispunjavanje međunarodnih obveza Republike Hrvatske u području smanjenja emisija stakleničkih plinova i to poticanjem primjene mjera energetske učinkovitosti u sektorima neposredne potrošnje energije.

Supsidijarnost

Članak 3.

Na odnose koji nisu uređeni ovim Zakonom, supsidijarno se primjenjuju posebni propisi kojima se uređuje: energetika, gradnja, komunalno gospodarstvo, tehnički zahtjevi za proizvode i ocjenu sukladnosti, zaštita okoliša, državna uprava, lokalna i područna (regionalna) samouprava, proračun, ustanove, Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost (u dalnjem tekstu: *Fond*), Državni inspektorat, opći upravni postupak i drugi propisi u vezi s energetskom učinkovitošću u neposrednoj potrošnji energije.

Definicije pojmlja

Članak 4.

U smislu ovoga Zakona, pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

1. *nazivna snaga* (*izražena u kW*) je maksimalna toplinska snaga koju proizvođač specificira i jamči kao ostvarivu tijekom neprekidnog pogona sustava za grijanje i hlađenje uz istovremeni korisni učinak koji je proizvođač naznačio,
2. *eko dizajn* podrazumijeva integraciju zahtjeva zaštite okoliša u dizajn proizvoda s ciljem poboljšanja utjecaja na okoliš proizvoda koji koristi energiju kroz njegov čitav životni ciklus,
3. *energetska učinkovitost* je odnos između utroška energije i ostvarenog učinka u uslugama, dobrima ili energiji,
4. *energetska usluga* je fizička korist, sredstvo ili dobro proizašlo iz kombinacije energije s energetski učinkovitom tehnologijom i/ili radnjom koja može uključivati postupke, održavanje i nadzor neophodan za pružanje usluge na temelju ugovora i za koju je dokazano da, u redovitim okolnostima, vodi do provjerljivog i mjerljivog ili procjenjivog poboljšanja energetske učinkovitosti i/ili primarnih ušteda energije. U smislu ovoga Zakona, energetska usluga je i djelatnost koju obavlja fizička ili pravna osoba registrirana za obavljanje energetske usluge, ali bez prava na obavljanje povezanih djelatnosti projektiranja, građenja, stručnog nadzora građenja, rekonstrukcije i održavanja građevine koje se ostvaruje po posebnim propisima,
5. *energetski pregled* je sustavan postupak za stjecanje odgovarajućeg znanja o postojećoj potrošnji energije zgrade ili skupine zgrada, tehnološkog procesa i/ili industrijskog postrojenja, privatnih ili javnih usluga te za utvrđivanje i određivanje isplativosti mogućnosti za uštede energije te izvještavanje o nalazima,
6. *energija* su svi oblici energije koji su u prodaji uključujući električnu energiju, prirodni plin (uključujući ukapljeni prirodni plin), ukapljeni naftni plin, sva goriva za grijanje i hlađenje (uključujući područno grijanje i hlađenje), ugljen i lignit, treset, goriva za transport (isključujući goriva za zrakoplovstvo i pomorstvo) i biomasu,
7. *ESCO* (*trgovačko društvo za energetske usluge/energy service company*) je fizička ili pravna osoba za obavljanje energetskih usluga i/ili primjenu mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti na postrojenju ili u prostoru korisnika koja pri tome preuzima do određene mjere financijski rizik. Plaćanje obavljenih usluga se temelji (u cijelosti ili djelomično) na postignutom poboljšanju energetske učinkovitosti i drugim dogovorenim kriterijima,
8. *financijski instrumenti za energetske uštede* su svi financijski instrumenti kao što su fondovi, novčane potpore, sniženja poreza, zajmovi, financiranje od treće strane, ugovori o energetskom učinku, ugovori o zajamčenim uštedama energije, vanjska opskrba energijom i ostali srodni ugovori koje na tržištu nude javna ili privatna tijela da djelomično ili u cijelosti nadoknade početne troškove projekta primjene mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti,
9. *financiranje od treće strane* je ugovorni sporazum koji uključuje i treću stranu, osim opskrbljivača energije i korisnika mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti, koja

osigurava kapital za te mjere i zaračunava korisniku naknadu koja odgovara dijelu energetskih ušteda koje su posljedica mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti. Treća strana može, ali ne mora biti ESCO,

10. *Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost* je pravna osoba s javnim ovlastima, osnovana posebnim zakonom koja obavlja djelatnost utvrđenu ovim i posebnim zakonom, (u daljem tekstu: *Fond*)

11. *gospodarenje energijom* su sve radnje utvrđivanja promjena u potrošnji energije, usporedbe ostvarene potrošnje s predviđenom potrošnjom, analize potrošnje i razvijanje mjera ušteda energije na toj osnovi,

12. *javna rasvjeta* je građevina za rasvjetljavanje javnih površina, javnih cesta koje prolaze kroz naselje i nerazvrstanih cesta čije upravljanje i održavanje, uključivo podmirivanje troškova električne energije su uređeni posebnim zakonom kojim se uređuje komunalno gospodarstvo,

13. *javni sektor* je proračunski i izvanproračunski korisnik državnog proračuna, proračunski i izvanproračunski korisnik proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačko društvo i pravna osoba u kojoj Republika Hrvatska odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ima odlučujući utjecaj na upravljanje,

14. *kotao* je je kombinacija tijela kotla i plamenika konstruirana za prijenos topline u vodu koja se oslobađa izgaranjem,

15. *krajnji kupac* je fizička ili pravna osoba koja kupuje energiju za vlastitu potrošnju,

16. *mali operator distribucijskog sustava ili mali opskrbljivač* je fizička ili pravna osoba koja distribuira ili prodaje energiju krajnjim kupcima i koja godišnje distribuira ili proda manju količinu energije od količine ekvivalentne energije od 75 GWh godišnje ili zapošljava manje od 10 osoba ili čiji ukupni prihod i/ili godišnja bilanca ne prelazi 14.500.000 kuna,

17. *mehanizmi energetske učinkovitosti* su opći instrumenti koje koristi Vlada ili tijela državne uprave ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili javne ustanove kako bi stvorili okvir podrške ili poticaja za sudionike tržišta da naručuju i obavljaju energetske usluge i ostale mjere energetske učinkovitosti,

18. *ministar* je ministar nadležan za energetiku (u dalnjem tekstu: *ministar*),

19. *Ministarstvo* je središnje tijelo državne uprave nadležno za energetiku (u dalnjem tekstu: *Ministarstvo*),

20. *mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti* su sve radnje koje redovito vode provjerljivom i mjerljivom ili procjenjivom poboljšanju energetske učinkovitosti,

21. *nacionalni okvirni cilj ušteda energije* je sveobuhvatni planirani cilj ušteda u neposrednoj potrošnji energije u Republici Hrvatskoj, a izračunava se i određuje u skladu s propisanom metodologijom,

22. *neposredna potrošnja energije* je isporuka energetskog proizvoda industriji, prometu, kućanstvima, uslugama, poljoprivredi i graditeljstvu u energetske svrhe,

23. *obveznik gospodarenja energijom* je javni sektor za zgrade javnog sektora i javnu rasvjetu, veliki potrošač i drugi potrošač energije kada ostvaruje svojstvo korisnika sredstava Fonda,

24. *operator distribucijskog sustava* je fizička ili pravna osoba odgovorna za rad, održavanje i, ukoliko je potrebno, razvoj distribucijskog sustava električne energije ili toplinske energije ili prirodnog plina na određenom području i gdje je izvodljivo, njegovo povezivanje s drugim sustavima te za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovoljava razumne potrebe za distribucijom električne ili toplinske energije ili prirodnog plina,

25. *osnovna potrošnja energije* je normalizirana potrošnja energije s pripadajućim normaliziranim troškovima za energiju, koja se koristi kao osnova za usporedbu u određivanju budućih ušteda energije,

26. *osnovne vrijednosti* su vrijednosti korištene za utvrđivanje osnovne potrošnje energije i usporedbu energetskih karakteristika građevine kao i za utvrđivanje mogućnosti za smanjenje potrošnje energije,

27. *ovlaštena osoba za energetski pregled* je fizička osoba i/ili pravna osoba koja ispunjava uvjete popisane ovim Zakonom i ima ovlaštenje Ministarstva za obavljanje energetskog pregleda. Ovlaštena osoba za provođenje energetskog pregleda radi izdavanja energetskog certifikata zgrade je osoba ovlaštena od ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo, u skladu s posebnim propisima,

28. *pokazatelji potrošnje energije* su mjerene ili izračunate vrijednosti koje pokazuju potrošnju energije u ovisnosti o specifičnim karakteristikama građevine i predstavljaju mjeru energetske učinkovitosti,

29. *poboljšanje energetske učinkovitosti* je povećanje učinkovitosti korištenja energije u neposrednoj potrošnji kao posljedica tehnoloških promjena, gospodarskih promjena i/ili promjena u ponašanju,

30. *procjena energetske učinkovitosti* je ekspertna analiza zasnovana na znanstvenim, stručnim i eksperimentalnim metodama za utvrđivanje pokazatelja potrošnje energije pojedinih trošila i sustava potrošnje energije,

31. *programi za poboljšanje energetske učinkovitosti* su radnje koje su usredotočene na skupine krajnjih kupaca i koje redovito vode provjerljivom i mjerljivom ili procjenjivom poboljšanju energetske učinkovitosti,

32. *proizvod koji koristi energiju* je proizvod koji, jednom kad je stavljen na tržište i/ili u uporabu, za svoj predviđeni rad treba energiju, uključujući i dijelove proizvoda koji su ovisni o energiji, a koji se stavljaju na tržište i/ili uporabu kao individualni proizvodi,

33. *provedbene mjere za eko dizajn* su mjere usmjerene na utvrđivanje konkretnih zahtjeva za eko dizajnom određenih grupa proizvoda koji koriste energiju,

34. *stvarna potrošnja energije* je trenutna razina potrošnje energije u fizičkim jedinicama s odgovarajućim podacima o troškovima energije koji se koriste za utvrđivanje normalizirane potrošnje,

35. *sustav za klimatizaciju* je kombinacija svih dijelova potrebnih da se osigura takvo postupanje sa zrakom u kome je temperatura kontrolirana ili može biti snižena, uz mogućnost kombinacije s kontrolom protoka, vlažnosti i čistoće zraka,

36. *ugovor o energetskom učinku* je ugovorni sporazum između korisnika i izvođača energetskih usluga (redovito je to ESCO) o mjerama za poboljšanje energetske učinkovitosti, pri čemu su ulaganja u te mјere plaćena prema ugovorenom stupnju poboljšanja energetske učinkovitosti,

37. *ušteda energije* je količina uštedjene energije utvrđena mјerenjem i/ili procjenom potrošnje prije i poslije primjene jedne ili više mјera za poboljšanje energetske učinkovitosti, uz normalizaciju prema vanjskim uvjetima koji utječu na potrošnju energije,

38. *veliki potrošač* je krajnji kupac energije čija godišnja neposredna potrošnja energije prelazi granične vrijednosti potrošnje propisane podzakonskim aktom donesenim na temelju ovoga Zakona,

39. *zgrada javnog sektora* je zgrada koju javni sektor koristi za obavljanje svoje djelatnosti, čija ukupna korisna površina prelazi veličinu propisanu podzakonskim propisom donesenim na temelju ovoga Zakona,

40. *životni ciklus* je niz faza povezanih s proizvodom koji koristi energiju od korištenja sirovina do konačne upotrebe.

II PROGRAMI I PLANOVI ENERGETSKE UČINKOVITOSTI

Nacionalni program

Članak 5.

(1) Nacionalni program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije je planski dokument za vrijeme od deset godina kojim se, u skladu sa strategijom energetskog razvijanja, utvrđuje politika za poboljšanje energetske učinkovitosti (u dalnjem tekstu: *Nacionalni program*).

(2) Nacionalni program sadrži prikaz i ocjenu stanja te potrebe u neposrednoj potrošnji energije, pokazatelje energetske učinkovitosti i usporedne analize, dugoročne ciljeve, uključujući nacionalni okvirni cilj ušteda energije i mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti.

(3) Nacionalni program priprema Ministarstvo, u suradnji s ministarstvom nadležnim za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo, a donosi Vlada Republike Hrvatske (u dalnjem tekstu: *Vlada*).

Nacionalni akcijski plan

Članak 6.

(1) Nacionalni akcijski plan energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije je planski dokument za vrijeme od tri godine kojim se, u skladu s Nacionalnim programom, utvrđuje provedba politike za poboljšanje energetske učinkovitosti (u dalnjem tekstu: *Nacionalni akcijski plan*).

(2) Nacionalni akcijski plan sadrži ciljeve, uključujući nacionalni okvirni cilj ušteda energije, mjere i pokazatelje za poboljšanje energetske učinkovitosti, nositelje aktivnosti, rokove te druge potrebne podatke.

(3) Nacionalni akcijski plan priprema Ministarstvo, u suradnji s ministarstvom nadležnim za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo, a donosi Vlada.

Izvješće o provedbi Nacionalnog akcijskog plana

Članak 7.

(1) Izvješće o provedbi Nacionalnog akcijskog plana priprema Ministarstvo, u suradnji s ministarstvom nadležnim za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo, a razmatra ga i usvaja Vlada do kraja travnja tekuće godine za prošlu godinu.

(2) Izvješće iz st. 1. ovoga članka sadrži analizu ostvarenja ciljeva u prošloj godini, uključujući nacionalnog okvirnog cilja ušteda energije, a u slučaju znatnijih odstupanja od planiranih ciljeva i prijedlog izmjena i dopuna Nacionalnog akcijskog plana.

Nacionalni okvirni cilj ušteda energije

Članak 8.

(1) Nacionalni okvirni cilj ušteda energije je sveobuhvatni planirani cilj ušteda u neposrednoj potrošnji energije, a izračunava se i određuje u skladu s metodologijom koju propisuje ministar pravilnikom.

(2) Metodologija iz st. 1. ovoga članka primjenjuje se kod izrade programa energetske učinkovitosti Republike Hrvatske i županije.

Program županije

Članak 9.

(1) Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije županije je planski dokument za vrijeme od tri godine kojim se, u skladu s Nacionalnim programom i Nacionalnim akcijskim planom, utvrđuje politika za poboljšanje energetske učinkovitosti krajnje potrošnje energije na području županije (u dalnjem tekstu: *Program županije*).

(2) Program županije sadrži prikaz i ocjenu stanja te potrebe u neposrednoj potrošnji energije, ciljeve, uključujući okvirni cilj ušteda energije na području županije, mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti, izvore sredstava za financiranje ulaganja u primjenu mera poboljšanja energetske učinkovitosti te druge potrebne podatke.

(3) Program županije predlaže izvršno tijelo, a donosi predstavničko tijelo županije. Županija je dužna do kraja rujna tekuće godine dostaviti Program županije Ministarstvu i Fondu koji će važiti tri godine.

Plan županije

Članak 10.

(1) Plan energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije županije je planski dokument za vrijeme od jedne godine kojim se, u skladu s Programom županije, utvrđuje provedba politike za poboljšanje energetske učinkovitosti na području županije (u dalnjem tekstu: *Godišnji plan županije*).

(2) Godišnji plan županije sadrži ciljeve, uključujući okvirni cilj ušteda energije na području županije, mjere i pokazatelje za poboljšanje energetske učinkovitosti, nositelje aktivnosti, rokove, izvore sredstava za financiranje ulaganja u primjenu mera poboljšanja energetske učinkovitosti i procjenu potrebnih sredstava za financiranje ulaganja u primjenu mera poboljšanja energetske učinkovitosti te druge potrebne podatke.

(3) Godišnji plan županije predlaže izvršno tijelo, a donosi ga predstavničko tijelo županije. Županija je dužna do kraja veljače tekuće godine dostaviti Ministarstvu i Fondu Godišnji plan županije.

Izvješće o provedbi Programa županije

Članak 11.

(1) Prije donošenja Godišnjeg plana županije, predstavničko tijelo županije razmatra i usvaja godišnje izvješće o provedbi Programa županije koje podnosi izvršno tijelo županije do kraja veljače tekuće godine za prošlu godinu.

(2) Izvješće iz st. 1. ovoga članka sadrži analizu ostvarenja ciljeva u prošloj godini, uključujući okvirnog cilja ušteda energije na području županije i prijedloge mjera za tekuću godinu.

(3) Županija je dužna do kraja veljače tekuće godine dostaviti Ministarstvu i Fondu izvješće iz st. 1. ovoga članka.

Program velikog potrošača

Članak 12.

(1) Program energetske učinkovitosti velikog potrošača energije je planski dokument velikog potrošača za vrijeme od tri godine (u dalnjem tekstu: *Program velikog potrošača*).

(2) Program velikog potrošača sadrži ukupni prikaz i strukturu potrošnje velikog potrošača te karakteristike njegove potrošnje, ocjenu stanja energetske učinkovitosti, ciljeve, mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti, izvore sredstava te druge potrebne podatke.

(3) Veliki potrošač energije dužan je dostaviti Ministarstvu i Fondu do kraja rujna tekuće godine Program velikog potrošača koji će važiti tri godine.

Plan velikog potrošača

Članak 13.

(1) Plan energetske učinkovitosti velikog potrošača energije je planski dokument velikog potrošača za vrijeme od jedne godine kojim se utvrđuje provedba Programa velikog potrošača (u dalnjem tekstu: *Godišnji plan velikog potrošača*).

(2) Godišnji plan velikog potrošača sadrži ciljeve, mjere i pokazatelje za poboljšanje energetske učinkovitosti, nositelje aktivnosti, rokove, izvore i obračun potrebnih sredstava te druge potrebne podatke.

(3) Veliki potrošač energije dužan je dostaviti Ministarstvu i Fondu do kraja veljače tekuće godine Godišnji plan velikog potrošača.

Izvješće o provedbi Programa velikog potrošača

Članak 14.

Veliki potrošač energije, izrađuje Izvješće o provedbi Programa velikog potrošača koje sadrži analizu ostvarenja ciljeva u prošloj godini i buduće mjere te ga podnosi Ministarstvu i Fondu do kraja veljače tekuće godine za prošlu godinu.

III OVLASTI MINISTARSTVA I FONDA

Ministarstvo

Članak 15.

(1) U pripremi i provođenju politike energetske učinkovitosti, Ministarstvo u suradnji s ministarstvom nadležnim za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo:

1. priprema Nacionalni program i Nacionalni akcijski plan,
2. ocjenjuje učinak provedbe programa i mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti, a posebno Nacionalnog programa i Nacionalnog akcijskog plana,
3. priprema izvješće o provedbi Nacionalnog programa i Nacionalnog akcijskog plana,
4. provodi politiku Vlade u području energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije,
5. ostvaruje međunarodnu suradnju Republike Hrvatske u području energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije,
6. priprema izvješća o prijenosu pravne stečevine Europske unije, u području energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije, u pravni sustav Republike Hrvatske.

(2) U pripremi i provođenju politike energetske učinkovitosti, Ministarstvo:

1. vodi sustav praćenja i verifikacije energetskih ušteda te izrađuje i objavljuje izvješća o postignutim rezultatima,
2. provodi postupak verifikacije energetskih ušteda ostvarenih nakon primjene mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti kod obveznika gospodarenja energijom, osim kod korisnika sredstava Fonda,
3. priprema podzakonske akte u području energetske učinkovitosti, koje donosi ministar u skladu s ovim Zakonom,
4. surađuje s drugim državnim tijelima i javnim ustanovama u provedbi politike Vlade u području energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije.

Fond

Članak 16.

(1) Fond obavlja djelatnosti u području poticanja racionalnog gospodarenja energijom i energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije.

(2) U okviru područja djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka, Fond:

1. potiče tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno pravnih osoba s javnim ovlastima,
2. surađuje s Ministarstvom te ministarstvom nadležnim za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo u pripremi i provedbi Nacionalnog programa i Nacionalnog akcijskog plana, uključujući njihove izmjene i dopune,
3. surađuje sa središnjim tijelima državne uprave i pravnim osobama s javnim ovlastima u implementaciji pravne stečevine Europske unije u pravni sustav Republike Hrvatske,
4. surađuje u izradi i provođenju sektorskih (industrija, kućanstva, promet, javni i komercijalni uslužni sektor) i svih drugih programa i projekata energetske učinkovitosti te surađuje s pravnim i fizičkim osobama, državnim i međunarodnim tijelima, institucijama i udrugama te sudjeluje u međusektorskoj koordinaciji ovih aktivnosti na području Republike Hrvatske, sukladno ovom Zakonu i Zakonu o Fondu za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost,
5. ocjenjuje učinak provedbe programa i mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti te priprema izvješća za Ministarstvo u okviru svog djelokruga,
6. vodi sustav praćenja i verifikacije energetskih ušteda te izrađuje i objavljuje izvješća o postignutim rezultatima u okviru svog djelokruga,
7. provodi postupak verifikacije energetskih ušteda ostvarenih kod korisnika sredstava Fonda nakon primjene mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti,
8. prikuplja informacije od tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, opskrbljivača, velikih potrošača i drugih pravnih osoba potrebnih za provođenje analiza potrošnje energije, praćenje i verifikaciju ušteda, radi poticanja ulaganja u racionalno gospodarenje energijom i energetsku učinkovitost,
9. vodi, održava i razvija jedinstven informacijski sustav za energetsku učinkovitost u okviru svog djelokruga,
10. potiče informacijske i obrazovne aktivnosti u području energetske učinkovitosti u suradnji s Ministarstvom, ministarstvom nadležnim za zaštitu okoliša, prostorno uređenja i graditeljstvo i ministarstvom nadležnim za školstvo,
11. sudjeluje na međunarodnim nevladinim skupovima, kongresima, konferencijama, programima i projektima iz područja energetske učinkovitosti.

(3) Fond obavlja i druge poslove utvrđene Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost i Statutom Fonda koji služe za ostvarivanje ciljeva djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka.

IV MJERE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI

Dužnosti opskrbljivača

Članak 17.

Opskrbljivač energijom dužan je do kraja veljače tekuće godine dostaviti Ministarstvu i Fondu podatke za prošlu godinu koji sadrže ukupni prikaz i strukturu potrošnje krajnjih kupaca, zemljopisni raspored i grupacije kupaca te karakteristike njihove potrošnje, ocjenu stanja energetske učinkovitosti, ciljeve, prijedloge mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti te druge potrebne podatke za razvoj programa

energetske učinkovitosti, u skladu s pravilnikom o jedinstvenom informacijskom sustavu za energetsku učinkovitost.

Gospodarenje energijom

Članak 18.

(1) Javni sektor je dužan upravljati neposrednom potrošnjom energije u zgradiji javnog sektora i javne rasvjete, na energetski učinkovit način.

(2) U ispunjenju obveze iz st. 1. ovoga članka, javni sektor:

1. periodički, a najkasnije jednom godišnje analizira potrošnju energije,
2. provodi energetske preglede, u skladu s ovim Zakonom i posebnim propisom te pribavlja energetski certifikat zgrade javnog sektora,
3. donosi program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije,
4. provodi mjere energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije utvrđene programom energetske učinkovitosti,
5. vodi, održava i razvija informacijski sustav za energetsku učinkovitost, a posebno za nadzor nad potrošnjom energije,
6. periodički, a najkasnije jednom godišnje dostavlja podatke Ministarstvu i Fondu o ukupnoj potrošnji energije, u skladu s pravilnikom o jedinstvenom informacijskom sustavu za energetsku učinkovitost.

(3) Obveza iz st. 1.i 2. ovoga članka, odgovarajuće se primjenjuje i na velikog potrošača za građevinu koju koristi za obavljanje svoje djelatnosti te na drugog potrošača energije kada ostvaruje svojstvo korisnika sredstava Fonda, u skladu s uvjetima utvrđenim općim aktima Fonda i ugovorom s Fondom (u dalnjem tekstu: *obveznik gospodarenja energijom*).

Energetski pregled

Članak 19.

(1) Svrha je energetskog pregleda utvrđivanje isplativosti mogućnosti za smanjenje krajnje potrošnje energije građevine, izdavanje energetskog certifikata zgrade, u skladu s posebnim propisom i utvrđivanje ostvarenih ušteda nakon primjene mjera energetske učinkovitosti.

(2) Naručitelj energetskog pregleda dužan je ovlaštenoj osobi za energetski pregled osigurati sve podatke, tehničku dokumentaciju građevine i drugu dokumentaciju te ostale uvjete za nesmetani energetski pregled građevine, u skladu s pravilnikom o energetskim pregledima.

(3) Energetski pregled se sastoji od prikupljanja podataka, mjerjenja krajnje potrošnje energije građevine, procjene energetske učinkovitosti i isplativosti mogućnosti za uštede energije te izvješćivanja o nalazima.

(4) Izvješće o energetskom pregledu koji podnosi ovlaštena osoba za energetski pregled naročito sadrži:

1. podatke o osnovnoj potrošnji energije građevine s pokazateljima potrošnje,
2. podatke o usklađenosti svojstava građevine s tehničkim propisima o energetskim svojstvima zgrada i drugim propisima o energetskoj učinkovitosti krajnje potrošnje energije građevine,
3. procjenu energetske učinkovitosti odnosno pokazatelja energetske učinkovitosti,
4. identifikaciju mjera za smanjenje potrošnje energije i poboljšanje energetske učinkovitosti
5. procjenu ušteda energije i postupke za utvrđivanje ušteda,
6. izračun isplativosti primjene mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti,
7. preporuke o provedbi mjera za gospodarenje energijom i poboljšanje energetske učinkovitosti,
8. druge potrebne podatke.

(5) Sažetak izvješća iz st. 4. ovoga članka, naručitelj energetskog pregleda koji ima status obveznika gospodarenja energijom dostavlja Ministarstvu i Fondu, te županiji ako županija nije ujedno i naručitelj energetskog pregleda, u roku od mjesec dana od preuzimanja izvješća.

(6) Postupak za provođenje energetskog pregleda, sadržaj izvješća o energetskom pregledu, najvišu razinu cijena usluga energetskog pregleda i druge uvjete za provođenje energetskog pregleda građevine, osim zgrada, veličinu ukupne korisne površine zgrade javnog sektora radi gospodarenja energijom, godišnje granične vrijednosti neposredne potrošnje energije građevine koje služe za određivanje kategorije velikog potrošača energije, propisuje ministar pravilnikom o energetskim pregledima, u suradnji s ministrom nadležnim za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo.

(7) Metodologiju za mjerjenje i verifikaciju ušteda energije propisuje ministar pravilnikom.

Energetski pregled kotla za grijanje

Članak 20.

(1) Vlasnik zgrade ili posebnog dijela zgrade sa sustavom grijanja na tekuća, plinovita ili kruta goriva nazivne snage 20 kW i veće dužan je organizirati provođenje redovitih energetskih pregleda kotla za grijanje.

(2) Energetski pregled kotla za grijanje iz st. 1. ovoga članka obavlja se u skladu s ovim Zakonom i pravilnikom o energetskim pregledima.

Energetski pregled sustava za klimatizaciju

Članak 21.

(1) Vlasnik zgrade ili posebnog dijela građevine u kojem je ugrađen sustav za klimatizaciju nazivne snage 12 kW i veće dužan je organizirati provođenje redovitih energetskih pregleda sustava za klimatizaciju.

(2) Energetski pregled sustava za klimatizaciju. iz st. 1. ovoga članka obavlja se u skladu s ovim Zakonom i pravilnikom o energetskim pregledima.

Ovlaštenje za obavljanje energetskog pregleda

Članak 22.

(1) Energetski pregled može obavljati samo fizička i pravna osoba koja je ovlaštena za energetski pregled u skladu s ovim Zakonom (u dalnjem tekstu: *ovlaštena osoba za energetski pregled*).

(2) Za provođenje energetskog pregleda radi izdavanja energetskog certifikata zgrade, ovlaštena osoba za energetski pregled je osoba koja je ishodila ovlaštenje ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo, u skladu s posebnim zakonom kojim se uređuje područje gradnje.

(3) Uvjeti za fizičke osobe za stjecanje ovlaštenja za obavljanje energetskog pregleda su:

1. da ima najmanje završen preddiplomski i/ili diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij kojim se stječe akademski naziv magistar inženjer tehničke struke ili koja je prema ranijim obrazovnim programima stekla akademski naziv diplomirani inženjer tehničke struke odnosno koja ima završen specijalistički diplomski studij kojim se stječe stručni naziv specijalist tehničke struke,
2. da ima najmanje pet godina radnog iskustva u struci na poslovima projektiranja, stručnog nadzora građenja, održavanja građevina, ispitivanja energetskih i/ili procesnih postrojenja, obavljanja energetskih pregleda ili energetskih usluga ili na drugim stručnim ili znanstvenim poslovima iz područja energetike,
3. da je uspješno završila Program izobrazbe za ovlaštene osobe za energetski pregled.

(4) Uvjeti za stjecanje ovlaštenja za pravne osobe za provođenje energetskog pregleda su:

1. da ima registriranu jednu ili više sljedećih djelatnosti: energetska usluga, projektiranje, stručni nadzor građenja, tehničko savjetovanje, znanstveno-istraživačka djelatnost ili drugi stručni poslovi u području energetike,
2. da ima stalno zaposlenu barem jednu fizičku osobu ovlaštenu za energetski pregled.

(5) Ovlaštenje iz st. 1. ovoga članka izdaje Ministarstvo na vrijeme od tri godine i na zahtjev se može produžiti. Uvjet za produženje ovlaštenja za fizičku osobu je da uspješno završi Program usavršavanja za energetske preglede, a za pravnu osobu je taj uvjet ispunjen kada je ispunjen za fizičku osobu koja je stalno zaposlena u pravnoj osobi na poslovima energetskog pregleda.

(6) Ministarstvo će ovlaštenoj osobi za energetski pregled oduzeti ovlaštenje:

1. ako ovlaštena osoba obavlja energetski pregled suprotno odredbama ovoga Zakona,

2. ako ovlaštena osoba ne ispunjava obveze utvrđene odredbama ovoga Zakona,
3. ako pravna osoba nema stalno zaposlenu barem jednu fizičku osobu ovlaštenu za energetski pregled.

(7) Ministarstvo vodi javni Registar ovlaštenih osoba za energetski pregled u obliku elektroničke baze podataka u kome su upisane ovlaštene fizičke i pravne osobe.

(8) Program izobrazbe i Program usavršavanju ostvaruje pravna osoba koja je dobila ovlaštenje od Ministarstva nakon provedenog javnog natječaja.

(9) Ministar pravilnikom propisuje postupak i druge uvjete za izdavanje i oduzimanje ovlaštenja za energetski pregled građevine, uključujući pregled kotla za grijanje i sustava za klimatizaciju, osim zgrada, vođenje registra ovlaštenih osoba za energetski pregled, program i provođenje programa izobrazbe i programa usavršavanja osoba za energetski pregled.

(10) Ovlaštene osobe za energetske preglede zgrada sa složenim tehničkim sustavom, u dijelu koji se odnosi na strojarski dio tehničkog sustava, prema posebnom propisu, mogu obavljati i redovite energetske preglede kotla za grijanje i sustava za klimatizaciju zgrade.

Dužnosti ovlaštene osobe za energetski pregled

Članak 23.

(1) Ovlaštena osoba za energetski pregled obavlja energetski pregled neovisno, samostalno i objektivno, u skladu s ovim Zakonom, tehničkim propisima i pravilima struke.

(2) Ovlaštena osoba za energetski pregled dužna je voditi evidenciju o obavljenim energetskim pregledima, čuvati dokumentaciju o provedenim energetskim pregledima najmanje 10 godina te jednom godišnje izvještavati Ministarstvo i Fond o provedenim energetskim pregledima.

(3) Ovlaštena osoba za energetski pregled dužna je odazvati se pozivu naručitelja, u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(4) Ovlaštena osoba za energetski pregled ne smije obaviti energetski pregled za naručitelja pravnu osobu:

1. u kojoj drži dionice ili poslovne udjele,
2. za koju je u sudjelovala u izradi projekta, kontroli projekta, stručnom nadzoru građenja, građenju ili održavanju građevine za koju se obavlja energetski pregled,
3. u kojoj je član nadzornog odbora, član uprave, prokurist, opunomoćenik ili zaposlenik,
4. u kojoj je član nadzornog odbora, član uprave, prokurist, opunomoćenik ili zaposlenik njegov bračni drug ili njegov srodnik.

(5) Ovlaštena osoba za energetski pregled ne smije obaviti energetski pregled za naručitelja fizičku osobu:

1. za koju je u sudjelovala u izradi projekta, kontroli projekta, nostrifikaciji projekta, stručnom nadzoru građenja, građenju ili održavanju građevine za koju se obavlja energetski pregled,
2. s kojom je u bračnoj zajednici ili srodnik.

Energetska usluga

Članak 24.

(1) Energetska usluga je djelatnost povezana s energetskim pregledima, projektiranjem, građenjem, stručnim nadzorom građenja, rekonstrukcijom, održavanjem građevine i/ili upravljanjem te nadzorom nad potrošnjom energije, a obavljaju je pravne i fizičke osobe za energetske usluge (ESCO) na osnovi ugovora o energetskom učinku i/ili drugog odgovarajućeg ugovora, ovisno o predmetu, sadržaju i opsegu usluge.

(2) Pravo na obavljanje djelatnosti projektiranja, građenja, stručnog nadzora građenja, rekonstrukcije i održavanja građevine ostvaruje se po posebnim propisima.

Ugovor o energetskom učinku

Članak 25.

(1) Ugovor o energetskom učinku mora biti u pisanim obliku, a sadrži podatke o:

1. korisniku energetskih usluga,
2. izvođaču energetskih usluga,
3. trećoj strani ako ona sudjeluje u financiranju,
4. o osnovnoj potrošnji energije građevine,
5. procjeni energetske učinkovitosti,
6. zajamčenim uštedama energije i postupcima za utvrđivanje ušteda,
7. načinu financiranja ulaganja u mjere poboljšanja energetske učinkovitosti,
8. načinu plaćanja naknade za energetsku uslugu,
9. drugim pitanjima.

(2) Sredstva za izvođenje energetskih usluga osigurava izvođač, u cijelosti ili djelomično, iz vlastitih izvora ili trećih osoba.

(3) Vrijednost ulaganja u primjenu mjera energetske učinkovitosti se vraća iz ušteda ostvarenih u odnosu na osnovnu potrošnju energije u građevini.

(4) Izvođač energetskih usluga i/ili treća strana snosi, u cijelosti ili djelomično, finansijski, tehnički i komercijalni rizik provedbe projekta energetske učinkovitosti.

(5) Odgovarajući tretman ulaganja u primjenu mjera energetske učinkovitosti iz stavka 3. ovoga članka za proračunske korisnike, utvrđuje se pravilnikom kojeg donosi ministar nadležan za financije u suradnji s ministrom i ministrom nadležnim za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo.

Organiziranje energetske usluge

Članak 26.

(1) Operator distribucijskog sustava i opskrbljivač električnom energijom, toplinskom energijom i prirodnim plinom, osim malog operatora distribucijskog sustava i/ili malog opskrbljivača, dužan je organizirati ponudu energetskih usluga krajnjim kupcima energije po konkurentnim cijenama.

(2) Operator distribucijskog sustava i opskrbljivač energijom iz st. 1. ovoga članka koji se nalazi u okviru sustava vertikalno /ili horizontalno integriranog energetskog subjekta, može djelatnost energetskih usluga organizirati u okviru integriranog energetskog subjekta ili u okviru svoje vlastite organizacije, uz uvjet računovodstvenog razdvajanja ili putem nezavisnih izvođača energetskih usluga.

(3) Ponuda energetskih usluga će uključivati informacije o pokazateljima energetske učinkovitosti, mjerama energetske učinkovitosti, izvođačima energetskih usluga, cijenama, mehanizmima financiranja, oglednim primjerima ugovora o energetskom učinku i druge informacije.

(4) Operator distribucijskog sustava i opskrbljivač energijom iz st. 1. ovoga članka je dužan poticati primjenu mjera energetske učinkovitosti objavom informacija o ponudi energetskih usluga na vlastitoj internetskoj stranici i periodički putem javnih medija.

Eko-dizajn proizvoda koji troše energiju

Članak 27.

(1) Proizvodi koji koriste energiju mogu biti stavljeni na tržište samo ako su sukladni sa zahtjevima propisanim za eko dizajn proizvoda i ako je njihova sukladnost utvrđena u propisanom postupku te ako su označeni u skladu s propisom koji se odnosi na tu grupu proizvoda.

(2) Ministar, u suradnji s ministrom nadležnim za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo, pravilnikom propisuje opće uvjete za eko dizajn proizvoda i zahtjeve za stavljanje proizvoda koji koriste energiju na tržište i uporabu, dužnosti uvoznika, postupak ocjene sukladnosti i oznaku sukladnosti te druge uvjete koji osiguravaju primjenu zahtjeva za eko dizajnom proizvoda.

(3) Ministar, u suradnji s ministrom nadležnim za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo donosi tehničke propise kao provedbene mjere eko dizajna, u skladu s posebnim zakonom koji uređuje tehničke zahtjeve za proizvode i ocjeni sukladnosti te pravilnikom iz st. 2. ovoga članka, koji propisuju posebne tehničke zahtjeve za eko dizajn pojedine vrste ili grupe proizvoda koji koriste energiju, osim za građevinske proizvode koji su u nadležnosti ministarstva za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo.

Mjerenje i informativni obračun potrošnje energije

Članak 28.

(1) Operator distribucijskog sustava dužan je osigurati krajnjim kupcima za svaki dio građevine koji predstavlja samostalnu uporabnu cjelinu ponudu uređaja za mjerjenje potrošnje energije koji pruža krajnjem kupcu točne podatke o stvarnoj potrošnji energije i točno vrijeme korištenja, u granicama tehničke izvodljivosti, po konkurentnim cijenama.

(2) Operator distribucijskog sustava je dužan je osigurati krajnjim kupcima ponudu uređaja za mjerjenje potrošnje energije po konkurentnim cijenama posebno u slučaju kada se uređaj za mjerjenje potrošnje energije mijenja, a naročito kod rekonstrukcije građevine i uspostave novoga priključka građevine na energetsku mrežu, osim ukoliko je to tehnički neizvodljivo ili nije gospodarski isplativo u odnosu na dugoročno procijenjenu uštedu energije.

(3) Operator distribucijskog sustava i/ili opskrbljivač električnom ili plinskom energijom ili prirodnim plinom, dužan je osigurati, gdje je to moguće, da se obračunavanje potrošnje energije temelji na stvarnoj potrošnji energije i da je izraženo na jasan i razumljiv način.

(4) Obračuni na temelju stvarne potrošnje provodit će se periodički tako da krajnji kupci sami mogu regulirati svoju potrošnju energije.

(5) Opskrbljivač iz st. 3. ovoga članka, dužan je dati krajnjem kupcu, u računu ili njegovom prilogu, na jasan i razumljiv način, informacije koje sadrže podatke o:

1. cjelovitom prikazu tekućih troškova za potrošenu energiju.
2. trenutnoj cijeni i stvarnoj potrošnji energije,
3. usporedbi sadašnje potrošnje energije s potrošnjom energije u istom razdoblju prethodne godine, po mogućnosti u grafičkom obliku,
4. usporedbi potrošnje energije s normaliziranim vrijednostima ili potrošnjom referentnog kupca iz iste korisničke skupine, kada god je to moguće i korisno,
5. o organizacijama krajnjih kupaca, tijelima ili ustanovama za energetiku s podacima za kontakt, uključujući internetsku adresu, od kojih je moguće dobiti informacije o raspoloživim mjerama energetske učinkovitosti, specifikacijama opreme i usporedbama potrošnje energije različitih skupina kupaca.

VI NADZOR

Članak 29.

(1) Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavlja Ministarstvo.

(2) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavlja Državni inspektorat i drugi nadležni inspektori.

(3) Ako inspektor Državnog inspektorata ili drugi nadležni inspektor pri obavljanju inspekcijskog nadzora utvrdi nepravilnosti i nedostatke, ovlašten je donijeti rješenje kojim će odrediti mjere i rok za njihovo otklanjanje.

(4) U slučaju iz st. 3. ovoga članka, inspektor je ovlašten:

1. naređiti velikom potrošaču dostavljanje programa velikog potrošača Ministarstvu i Fondu (čl. 12. st. 3.),
2. naređiti velikom potrošaču dostavljanje plana velikog potrošača Ministarstvu i Fondu (čl. 13. st. 3.),
3. naređiti velikom potrošaču dostavljanje izvješća velikog potrošača Ministarstvu i Fondu (čl. 14.),
4. naređiti opskrbljivaču energijom dostavljanje podataka o potrošnji krajnjih kupaca Ministarstvu i Fondu (čl. 17.),
5. naređiti obvezniku gospodarenja energijom provođenje aktivnosti gospodarenja energijom (čl. 18. st. 1. i 2.),
6. naređiti obvezniku gospodarenja energijom dostavljanje sažetka izvješća o energetskom pregledu Ministarstvu i Fondu (čl. 19. st. 3.),
7. naređiti operatoru distribucijskog sustava, osim malog operatora distribucijskog sustava, i opskrbljivaču energijom objavu informacija o ponudi energetskih usluga (čl. 26. st. 4.),
8. naređiti opskrbljivaču energijom dostavljanje informacija krajnjem kupcu (čl. 28. st. 5.).

VII KAZNENE ODREDBE

Članak 30.

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba javnog sektora ako javni sektor ne obavlja poslove gospodarenja energijom na način kako to određuje čl. 18. st. 1.i 2. ovoga Zakona.

Članak 31.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 150.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj veliki potrošač ako:

1. ne dostavi Ministarstvu i Fondu Program velikog potrošača u roku određenom u čl. 12. st. 3. ovoga Zakona,
2. ne dostavi Ministarstvu i Fondu Godišnji plan velikog potrošača u roku određenom u čl.13. st. 3. ovoga Zakona,
3. ne dostavi Izvješće o provedbi Programa velikog potrošača Ministarstvu i Fondu u roku određenom u čl. 14. ovoga Zakona,
4. ne obavlja poslove gospodarenja energijom na način kako to određuje čl. 18. st. 1. i 2. ovoga Zakona,

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka i odgovorna osoba velikog potrošača.

Članak 32.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 150.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj operator distribucijskog sustava osim malog operatora distribucijskog sustava ako:

1. ne organizira ponudu energetskih usluga iz čl. 26. st. 1. ovoga Zakona krajnjim kupcima energije,
2. ne potiče primjenu mjera energetske učinkovitosti objavom informacija o ponudi energetskih usluga na način kako to određuje u čl. 26. st. 4. ovoga Zakona,

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovog članka i odgovorna osoba operatora distribucijskog sustava.

Članak 33.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 Kn do 150.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj opskrbljivač energijom ako:

1. ne dostavi Ministarstvu i Fondu potrebne podatke o potrošnji krajnjih kupaca kako to određuje čl. 17. ovoga Zakona
2. ne organizira ponudu energetskih usluga iz čl. 26. st. 1. ovoga Zakona krajnjim kupcima energije,
3. ne potiče primjenu mjera energetske učinkovitosti objavom informacija o ponudi energetskih usluga na način kako to određuje čl. 26. st. 4. ovoga Zakona,
4. ako ne daje krajnjem kupcu, u računu ili njegovom prilogu, u ugovoru ili drugom odgovarajućem dokumentu, na jasan i razumljiv način, informacije iz čl. 28. st. 5. ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovog članka i odgovorna osoba opskrbljivača energijom.

Članak 34.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 150.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj ovlaštena osoba za energetski pregled ako:

1. ne vodi evidenciju o obavljenim energetskim pregledima, ne čuva dokumentaciju o provedenim energetskim pregledima najmanje 10 godina te ako jednom godišnje ne izvijesti Ministarstvo i Fond o provedenim energetskim pregledima kako to određuje čl. 23. st.2. ovoga Zakona,

2. se ne odazove pozivu naručitelja, kako to određuje čl. 23. st.3. ovoga Zakona,
3. obavi energetski pregled za naručitelja pravnu osobu unatoč zabrani iz čl.23. st. 4. ovoga Zakona,
4. obavi energetski pregled za naručitelja fizičku osobu unatoč zabrani iz čl. 23. st. 5. ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka i odgovorna osoba u ovlaštenoj osobi za energetski pregled.

VIII PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Podzakonski akti

Članak 35.

(1) Ministar donosi provedbene propise iz čl. 8. st. 1., čl. 17., čl. 19. st. 6., čl. 19. st. 7., čl. 22. st. 9. i čl. 27. st. 2. ovoga Zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Ministar nadležan za financije, u suradnji s ministrom i ministrom nadležnim za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo donosi provedbeni propis iz čl. 25. st. 5. ovoga Zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Ministar, u suradnji s ministrom nadležnim za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo usklađuje tehničke propise koji propisuju posebne tehničke zahtjeve za eko dizajn proizvoda koji koriste energiju, a odnose se na stupnjeve djelovanja novih toplovodnih kotlova na tekuće i plinovito gorivo te na energetsku učinkovitost kućanskih električnih hladnjaka, ledenica i njihovih kombinacija s pravilnikom iz čl. 27. st. 2., u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu Pravilnika.

(4) Ministar, u suradnji s ministrom nadležnim za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo donosi tehnički propis o zahtjevima za energetsku učinkovitost predspojnih naprava (prigušnica) fluorescentne rasvjete, u skladu s pravilnikom iz čl. 27. st. 2. u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu Pravilnika.

Obveza usklađenja ustrojstva i općih akata Fonda

Članak 36.

Fond je dužan uskladiti unutarnje ustrojstvo, Statut i druge opće akte s odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Stupanje na snagu

Članak 37.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

OBRAZLOŽENJE

Članak 1.

Zakonom se uređuje područje učinkovitog korištenja energije u neposrednoj potrošnji, što uključuje:

- donošenje programa i planova za poboljšanje energetske učinkovitosti te njihovo provođenje,
- mjere energetske učinkovitosti, a posebno djelatnost energetskih usluga i energetskih pregleda,
- obveze javnog sektora, energetskog subjekta i velikog potrošača,
- prava potrošača u primjeni mjera energetske učinkovitosti.

Ovaj se Zakon ne odnosi na energetsку učinkovitost:

- u postrojenjima za proizvodnju i transformaciju energije, prijenos i distribuciju energije,
- na uvjete za obavljanje energetskog pregleda radi izdavanja energetskog certifikata zgrade,
- energetskog pregleda toplovodnog kotla i sustava klimatizacije u zgradama.

Članak 2.

Svrha ovoga Zakona je:

- ostvarivanje ciljeva održivog energetskog razvoja, smanjenje negativnih utjecaja na okoliš iz energetskog sektora,
- poboljšanje sigurnosti opskrbe energijom,
- zadovoljavanje potreba potrošača energije,
- ispunjavanje međunarodnih obveza Republike Hrvatske u području smanjenja emisija stakleničkih plinova i to poticanjem primjene mjera energetske učinkovitosti u sektorima neposredne potrošnje energije.

Članak 3.

Propisuje se da se na odnose koji nisu uređeni ovim Zakonom supsidijarno primjenjuju posebni propisi.

Članak 4.

Daju se definicije pojmove koji se koriste u ovom Zakonu od kojih je najveći dio preuzet iz Direktive 2006/32/EZ o energetskoj učinkovitosti i energetskim uslugama, Direktive 2002/91/EZ o energetskim karakteristikama u zgradama, Direktive 2005/32/EZ o uspostavljanju okvira za zahtjeve eko-dizajna za sve uređaje koji troše energiju.

Članak 5.

U ovom članku se utvrđuje obveza donošenja Nacionalnog programa energetske učinkovitosti. Nacionalni program je planski dokument. Donosi se za vrijeme od deset

godina. Njime se utvrđuje politika za poboljšanje energetske učinkovitosti. Donosi ga *Vlada*.

Nacionalni program sadrži:

- prikaz i ocjenu stanja te potrebe u neposrednoj potrošnji energije,
- pokazatelje energetske učinkovitosti,
- usporedne analize,
- dugoročne ciljeve, uključujući nacionalni okvirni cilj ušteda energije,
- mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti,
- te druge potrebne podatke.

Članak 6.

U ovom članku se utvrđuje obveza donošenja Nacionalnog akcijskog plana za energetsku učinkovitost. Nacionalni akcijski plan je planski dokument. Donosi se u skladu s Nacionalnim programom za vrijeme od tri godine. Njime se utvrđuje politika za poboljšanje energetske učinkovitosti. Donosi ga *Vlada*.

Nacionalni akcijski plan sadrži:

- ciljeve, mjere i pokazatelje za poboljšanje energetske učinkovitosti,
- nositelje aktivnosti,
- rokove,
- izvore,
- proračun potrebnih sredstava,
- te druge potrebne podatke.

Članak 7.

Utvrđuje se obveza izrade Izvješća o provedbi Nacionalnog akcijskog plana. Izvješće sadrži analizu ostvarenja ciljeva u prošloj godini, uključujući nacionalnog okvirnog cilja uštede energije. U slučaju znatnijih odstupanja od planiranih ciljeva može sadržavati i prijedlog izmjena i dopuna plana. Izvješće razmatra i usvaja Vlada do kraja travnja tekuće godine za prošlu godinu.

Članak 8.

Nacionalni okvirni cilj ušteda energije je sveobuhvatni planirani cilj ušteda. Odnosi se na uštedu u neposrednoj potrošnji energije. Izračunava se i određuje u skladu s metodologijom koju propisuje ministar pravilnikom. Ova metodologija se primjenjuje kod izrade programa energetske učinkovitosti Republike Hrvatske i županije.

Članak 9.

Utvrđuje se obveza izrade Programa energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije županije. Program je planski dokument. Donosi se za vrijeme od tri godine. Program predlaže izvršno tijelo i donosi predstavničko tijelo županije. Županija ga je dužna do kraja rujna tekuće godine dostaviti Ministarstvu i Fondu. Program će važiti tri godine unaprijed.

Program sadrži:

- prikaz i ocjenu stanja,
- potrebe u neposrednoj potrošnji energije,
- ciljeve, uključujući okvirni cilj ušteda energije na području županije,
- mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti,
- izvore sredstava za financiranje investicijskog ulaganja u primjenu mjera, poboljšanja energetske učinkovitosti,
- te druge potrebne podat.

Članak 10.

Utvrđuje se obveza izrade Plana energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije županije. Plan je planski dokument. Donosi se za vrijeme od jedne godine. Njime se utvrđuje provedba politike za poboljšanje energetske učinkovitosti na području županije. Predlaže ga izvršno tijelo i donosi predstavničko tijelo županije. Županija ga je dužna do kraja veljače tekuće godine dostaviti Ministarstvu i Fondu.

Godišnji plan sadrži:

- ciljeve,
- mjere i pokazatelje za poboljšanje energetske učinkovitosti,
- nositelje aktivnosti,
- rokove,
- izvore sredstava za financiranje investicijskog ulaganja u primjenu mjera poboljšanja energetske učinkovitosti,
- procjenu potrebnih sredstava za financiranje investicijskog ulaganja u primjenu mjera poboljšanja energetske učinkovitosti,
- te druge potrebne podatke.

Članak 11.

U ovom članku se uređuje Izvješće o provedbi Programa županije. Izvješće sadrži analizu ostvarenja ciljeva u prošloj godini. Izvješće može uključiti i okvirni cilj uštede energije na području županije i prijedloge mjera za tekuću godinu. Izvješće podnosi izvršno tijelo županije do kraja veljače tekuće godine za prošlu godinu. Županija je dužna izvješće dostaviti Ministarstvu i Fondu do kraja veljače tekuće godine.

Članak 12.

Program energetske učinkovitosti velikog potrošača je planski dokument velikog potrošača za vrijeme od tri godine. Program energetske učinkovitosti velikog potrošača sadrži ukupni prikaz i strukturu potrošnje energije. Veliki potrošač energije dužan je dostaviti Ministarstvu i Fondu do kraja rujna tekuće godine program koji će važiti tri godine unaprijed.

Članak 13.

U ovom članku se uređuje obveza izrade Plana energetske učinkovitosti velikog potrošača energije. Plan je planski dokument. Donosi se za vrijeme od jedne godine. Njime se utvrđuje provedba Programa velikog potrošača. Veliki potrošač energije dužan je dostaviti Plan Ministarstvu i Fondu do kraja veljače tekuće godine.

Plan sadrži:

- ciljeve, mjere i pokazatelje za poboljšanje energetske učinkovitosti,
- nositelje aktivnosti,
- rokove,
- izvore,
- obračun potrebnih sredstava,
- te druge potrebne podatke.

Članak 14.

Veliki potrošač energije izrađuje Izvješće o provedbi Programa velikog potrošača. Izvješće sadrži analizu ostvarenja ciljeva u prošloj godini i buduće mjere. Izvješće se podnosi Ministarstvu i Fondu do kraja veljače tekuće godine za prošlu godinu.

Članak 15.

U ovom članku se određuju ovlasti Ministarstva.

Članak 16.

U ovom članku se određuju nove djelatnosti Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost u odnosu na poslove određene Zakonom o osnivanju Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost. Fond obavlja djelatnosti u području racionalnog gospodarenja energijom i energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije. Fond obavlja i druge poslove utvrđene statutom Fonda.

Članak 17.

Propisuje se obveza Opskrbljivaču energijom da do kraja veljače tekuće godine dostavi Ministarstvu i Fondu određene podatke za prošlu godinu u skladu s pravilnikom o jedinstvenom informacijskom sustavu za energetska učinkovitost.

Članak 18.

Propisuje se dužnost Javnog sektora da upravlja neposrednom potrošnjom energije u zgradama koju koristi za obavljanje svoje djelatnosti, čija ukupna korisna površina prelazi veličinu propisanu podzakonskim aktom donesenim na temelju ovoga Zakona i javne rasvjete, na energetski učinkovit način.

Propisana obveza za javni sektor odgovarajuće se primjenjuje i na velikog potrošača za građevinu koju koristi za obavljanje svoje djelatnosti te na drugog potrošača energije kada ostvaruje svojstvo korisnika sredstava Fonda.

Utvrđuje se obveza obveznika gospodarenja energijom da dostavlja podatke Ministarstvu i Fondu u skladu s pravilnikom o jedinstvenom informacijskom sustavu za energetska učinkovitost.

Članak 19.

Ovim člankom utvrđuje se da je svrha energetskog pregleda utvrđivanje isplativosti mogućnosti za smanjenje krajnje potrošnje energije građevine, izdavanje energetskog certifikata zgrade i utvrđivanje ostvarenih ušteda nakon primjene mjera energetske učinkovitosti.

Isto tako ovim člankom se propisuje obveza naručitelju energetskog pregleda omogućiti ovlaštenoj osobi za energetski pregled uvjete za nesmetani energetski pregled građevine.

Ovim člankom propisuje se također od čega se sastoji energetski pregled i što sve izvješće o energetskom pregledu sadrži te kome se dostavljaju navedena izvješća i u kojem roku.

Isto tako ovim člankom nalaže se ministru da doneše pravilnik o energetskim pregledima, u suradnji s ministrom nadležnim za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo.

Isto tako ovim člankom nalaže se ministru da doneše pravilnik o metodologiji za mjerenje i verifikaciju ušteda energije.

Članak 20.

Propisuje se dužnost organiziranja i provođenja redovitih energetskih pregleda kotla za grijanje vlasniku zgrade ili posebnog dijela zgrade sa sustavom grijanja na tekuća, plinovita ili kruta goriva nazivne snage 20 kW i veće te da se energetski pregled kotla za grijanje obavlja u skladu s ovim Zakonom i pravilnikom o energetskim pregledima.

Članak 21.

Propisuje se dužnost organiziranja i provođenja redovitih energetskih pregleda sustava klimatizacije vlasniku zgrade ili posebnog dijela građevine u kojem je ugrađen sustav klimatizacije nazivne snage 12 kW i veće te da se energetski pregled toplovodnog kotla obavlja se u skladu s ovim Zakonom i pravilnikom o energetskim pregledima.

Članak 22.

Ovim člankom se određuje tko sve može obavljati energetski pregled i koje su ovlaštene osobe za energetski pregled. Nadalje se propisuje koje se fizičke i pravne osobe mogu ovlastiti za provođenje energetskog pregleda i uz koje uvjete.

Isto tako propisuje se da ovlaštenje za provođenje energetskog pregleda izdaje Ministarstvo na vrijeme od tri godine i da vodi javni Registar ovlaštenih osoba za energetski pregled u obliku elektroničke baze podataka u kome su upisane ovlaštene fizičke i pravne osobe.

Određuje se da će ministar pravilnikom propisati postupak i druge uvjete za izdavanje ovlaštenja za energetski pregled građevine, uključujući pregled kotla za grijanje i

sustava klimatizacije, osim zgrada, vođenje registra ovlaštenih osoba za energetski pregled, program i provođenje programa izobrazbe i programa usavršavanja osoba za energetski pregled.

Članak 23.

Ovim člankom propisuje se način obavljanja energetskog pregleda, dužnost vođenja evidencije o obavljenim energetskim pregledima, dužnost odazivanja pozivu naručitelja za obavljanje energetskog pregleda te uvjeti pod kojima je zabranjeno obavljanje energetskog pregleda za naručitelja pravnu osobu i fizičku osobu.

Članak 24.

Utvrdjuje da je energetska usluga djelatnost povezana s energetskim pregledima, projektiranjem, građenjem, stručnim nadzorom građenja, rekonstrukcijom, održavanjem građevine i/ili upravljanjem te nadzorom nad potrošnjom energije. Ovlaštenje za obavljanje povezanih djelatnosti je uređeno posebnim propisima.

Članak 25.

Ovim člankom se propisuje da Ugovor o energetskom učinku mora biti u pisanim obliku i što sve mora sadržavati. Isto tako, propisuje se tko osigurava sredstva za izvođenje energetskih usluga i u kojem obujmu i iz kojih izvora.

Nadalje, propisuje se da se vrijednost ulaganja u primjenu mjera energetske učinkovitosti vraća iz ušteda ostvarenih u odnosu na osnovnu potrošnju energije u građevini.

Također propisuje se da će ministar financija pravilnikom utvrditi postupak planiranja i korištenja sredstava namijenjenih primjeni mjera energetske učinkovitosti u zgradama javnog sektora i javnoj rasvjeti te način plaćanja putem ugovora o energetskoj učinkovitosti.

Članak 26.

Utvrdjuje dužnost organiziranja ponude energetskih usluga krajnjim kupcima energije po konkurenntnim cijenama Operatoru distribucijskog sustava i/ili opskrbljivaču električnom energijom, toplinskom energijom i prirodnim plinom, osim malog operatora distribucijskog sustava i/ili malog opskrbljivača.

Također ovaj članak propisuje što sve mora sadržavati ponuda energetskih usluga, zatim da je Operator distribucijskog sustava i/ili opskrbljivač energijom dužan poticati primjenu mjera energetske učinkovitosti o ponudi energetskih usluga na vlastitoj internetskoj stranici i periodički putem javnih medija.

Članak 27.

Propisuje kako proizvodi koji koriste energiju mogu biti stavljeni na tržište samo ako su sukladni sa zahtjevima propisanim za eko dizajn proizvoda i ako je njihova

sukladnost utvrđena u propisanom postupku te ako su označeni u skladu s propisom koji se odnosi na tu grupu proizvoda.

Nadalje ovim člankom se propisuje kako će ministar, u suradnji s ministrom nadležnim za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo, pravilnikom propisati opće uvjete za eko dizajn proizvoda te druge uvjete koji osiguravaju primjenu zahtjeva za eko dizajnom proizvoda.

Isto tako ministar će, u suradnji s ministrom nadležnim za graditeljstvo i zaštitu okoliša donijeti tehničke propise kao provedbene mjere eko dizajna.

Članak 28.

Propisuje se dužnost operatora distribucijskog sustava električne ili plinske energije ili prirodnog plina da osigura da za svaki dio građevine koji predstavlja samostalnu uporabnu cjelinu osigura pod određenim uvjetima po konkurentim cijenama točno određene uređaje za mjerjenje električne energije koji će pružati krajnjem kupcu točne podatke o stvarnoj potrošnji energije i točno vrijeme korištenja, u granicama tehničke izvodljivosti.

Isto tako propisuje se dužnost operatora distribucijskog sustava električne ili plinske energije ili prirodnog plina davanja krajnjem kupcu, u računu ili njegovom prilogu, u ugovoru ili drugom odgovarajućem dokumentu, na jasan i razumljiv način, informacije npr. trenutna cijena i stvarna potrošnja energije usporedba sadašnje potrošnje energije s potrošnjom energije u istom razdoblju prethodne godine, po mogućnosti u grafičkom obliku itd.

Članak 29.

Propisuje se provođenje upravnog nadzora od strane Ministarstva i inspekcijskog nadzora od strane Državnog inspektorata.

Članci 30., 31., 32., 33., 34.

Propisuju se prekršajne kazne u slučaju nepoštivanja odredaba ovoga Zakona.

Članak 35.

Propisuje se donošenje podzakonskih akata.

Članak 36.

Propisuje se dužnost Fonda da u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona uskladi unutarnje ustrojstvo i opće akte s odredbama ovoga Zakona.

Članak 37.

Utvrđuje se stupanje na snagu ovoga Zakona